

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΙΣ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΩΝ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΧΑΣΙΩΤΗ ΕΡΩΦΙΛΗ

Επιβλέπων Καθηγητής: ΚΑΡΚΑΛΑΚΟΣ ΣΩΤΗΡΙΟΣ

Διπλωματική Εργασία υποβληθείσα στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πειραιώς ως μέρος των απαιτήσεων για την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης στην Οικονομική και Επιχειρησιακή Στρατηγική

Πειραιάς, Σεπτέμβριος 2023

UNIVERSITY OF PIRAEUS
DEPARTMENT OF ECONOMICS

MASTER PROGRAM IN
ECONOMIC AND BUSINESS STRATEGY

SMALL BUSINESS MERGERS

By

CHASIOTI EROFILI

Supervisor professor: KARKALAKOS SOTIRIOS

Master Thesis submitted to the Department of Economics of the University of Piraeus in partial fulfillment of the requirements for the degree of Master of Arts in Economic and Business Strategy

Piraeus, Greece, September 2023

Αφιέρωση

Στην οικογένειά μου

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή μου κ. Καρκαλάκο για την καθοδήγησή του καθ' όλη τη διάρκεια της εκπόνησης αυτής της διπλωματικής. Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω τους συμμετέχοντες, που αφιέρωσαν τον πολύτιμο χρόνο τους στην συμπλήρωση των ερωτηματολογίων.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένειά μου και τους φίλους μου για την υποστήριξη και την αγάπη που μου παρείχαν σε όλη τη διάρκεια των σπουδών μου.

ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΙΣ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Σημαντικοί όροι: Επιχειρήσεις, Αγορά, Συγχωνεύσεις, Εξαγορές, Μετασχηματισμός, Νομοθετικό πλαίσιο

Περίληψη

Στην εποχή της παγκοσμιοποίησης των αγορών και του συνεχώς αυξανόμενου ανταγωνισμού, οι επιχειρήσεις οδηγούνται αναπόφευκτα σε επενδυτικές κινήσεις, οι οποίες βασίζονται κυρίως σε επιχειρηματικές συμπράξεις, οι οποίες μέσα από την αλλαγή της εταιρικής διάρθρωσης έχουν ως βασικό στόχο την ενδυνάμωση της θέσης τους στην αγορά.

Η Ελλάδα είναι μία χώρα που έχει ως χαρακτηριστικό την ύπαρξη πολλών πολύ μικρών, μικρών και μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Σήμερα δραστηριοποιούνται στη χώρα περίπου οκτακόσιες χιλιάδες (800.000) μικρομεσαίες επιχειρήσεις εκ των οποίων το ενενήντα πέντε τοις εκατό (95%) έχει έως δέκα (10) εργαζομένους, ενώ μόλις εξακόσιες εβδομήντα δύο (672) μεγάλες επιχειρήσεις έχουν περισσότερους από διακόσους πενήντα (250) εργαζομένους. Ωστόσο η ύπαρξη πολλών πολύ μικρών, μικρών και μικρομεσαίων επιχειρήσεων δεν δίνει στους ιδιοκτήτες τους το πλεονέκτημα που θα ήθελαν ή θα έπρεπε να έχουν, προκειμένου να είναι βιώσιμες αλλά και να αναπτύσσονται τόσο εντός της χώρας όσο και στο εξωτερικό.

Η διεθνής οικονομική κρίση βρήκε την ελληνική οικονομία σε μία ιδιαίτερα δύσκολη περίοδο. Οι επιχειρήσεις, μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα βρέθηκαν αντιμέτωπες με ένα νέο, αρνητικό περιβάλλον, με την αγορά να ανατρέπεται ριζικά και την αβεβαιότητα να κυριαρχεί. Πλέον οι επιχειρήσεις πρέπει να βρουν καινοτόμες λύσεις οι οποίες θα βασίζονται στη λειτουργία της αγοράς και στη μείωση των λειτουργικών τους εξόδων, με σκοπό την επιβίωσή τους και την επιστροφή τους σε ρυθμούς ανάπτυξης. Ένα σημαντικό όπλο στην προσπάθεια αυτή των επιχειρήσεων αποτελεί η αναπτυξιακή νομοθεσία παροχής κινήτρων ανάπτυξης μέσω συνεργασιών και εταιρικών μετασχηματισμών, με σκοπό τη δημιουργία μεγάλων οικονομικών μονάδων, με κύριο νομοθέτημα τον Ν.4935/2022 που δημοσιεύθηκε την 26η Μαΐου 2022.

Ουσιαστικά ο στόχος είναι, μέσω των κινήτρων που δίνονται σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις αλλά και ελεύθερους επαγγελματίες όπως δικηγόρους, λογιστές, μηχανικούς κ.λ.π., οι επιχειρήσεις να μεγαλώσουν μέσω συγχωνεύσεων προκειμένου να επιβιώσουν, να αναπτυχθούν και να γίνουν ανταγωνιστικές. Το ερώτημα που γεννάται τώρα είναι πόσο ωφέλιμος θα είναι τελικά αυτός ο νέος νόμος για τους Έλληνες επιχειρηματίες και κατά πόσο θα θελήσουν να αξιοποιήσουν στο έπακρο το νέο αυτό το νόμο περί εταιρικών μετασχηματισμών και να πάνε σε ένα άλλο επίπεδο την επιχειρηματική τους δραστηριότητα.

SMALL BUSINESS MERGERS

Keywords: Business, Market, Mergers, Acquisitions, Transformation, Legislative framework

Abstract

In the era of market globalization and ever-increasing competition, companies are inevitably led to investment moves, which are mainly based on business partnerships, which, through the change of the corporate structure, have as their main objective the strengthening of their position in the market.

Greece is a country characterized by the existence of many very small, small and medium-sized enterprises. Today, approximately eight hundred thousand (800,000) small and medium-sized enterprises are active in the country, of which ninety-five percent (95%) have up to ten (10) employees, while only six hundred and seventy-two (672) large enterprises have more than two hundred and fifty (250) employees. However, the existence of many very small, small and medium-sized enterprises do not give their owners the advantage they would like or should have in order to be sustainable and grow both domestically and abroad.

The international financial crisis found the Greek economy in a particularly difficult period. Businesses, within a short period of time, found themselves faced with a new, negative environment, with the market turning upside down and uncertainty prevailing. Now businesses must find innovative solutions that will be based on the operation of the market and the reduction of their operating expenses, with the aim of their survival and their return to growth rates. An important weapon in this effort of businesses is the development legislation to provide development incentives through partnerships and corporate transformations, with the aim of creating large economic units, with the main legislation L.4935/2022 published on May 26, 2022.

Essentially the goal is, through the incentives given to small and medium-sized businesses but also freelancers such as lawyers, accountants, engineers, etc., for businesses to grow through mergers to survive, develop and become competitive. The question that arises now is how beneficial this new law will ultimately be for Greek entrepreneurs and how much they will want to make the most of this new corporate transformation law and take their business activity to another level.

Περιεχόμενα

Περίληψη	ix
Abstract	xi
Κατάλογος Πινάκων	xvi
Κατάλογος Διαγραμμάτων	xvii
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 : Επιχειρήσεις στην Ελλάδα	1
1.1 Εισαγωγή	1
1.2 Τύποι επιχειρήσεων.....	1
1.2.1 Μορφές επιχειρήσεων ανάλογα το μέγεθος.....	1
1.2.2 Μορφές επιχειρήσεων ανάλογα την νομική μορφή	2
1.2.2.1 Ατομική Επιχείρηση	3
1.2.2.2 Ομόρρυθμη Εταιρεία (Ο.Ε.)	3
1.2.2.3 Ετερόρρυθμη Εταιρεία (Ε.Ε.).....	3
1.2.2.4 Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.)	4
1.2.2.5 Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία (Ι.Κ.Ε.).....	4
1.2.2.6 Ανώνυμη Εταιρεία (Α.Ε.).....	4
1.2.2.7 Κοινωνική Συνεταιριστική Εταιρεία (ΚΟΙΝΣΕΠ)	5
1.3. Μερίδιο αγοράς	5
1.4. Ανακεφαλαίωση	10
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Συγχωνεύσεις – Εξαγορές.....	11
2.1 Εισαγωγή	11
2.2 Είδη Συγχωνεύσεων και Εξαγορών	11
2.2.1 Είδη Συγχωνεύσεων	11

2.2.2	Είδη εξαγορών.....	12
2.3	Κίνητρα Συγχωνεύσεων και Εξαγορών	13
2.3.1	Οικονομικές θεωρίες.....	14
2.3.2	Διοικητικές θεωρίες	14
2.3.3	Χρηματοοικονομικές θεωρίες.....	15
2.4	Στάδια υλοποίησης της διαδικασίας	16
2.5	Αιτίες αποτυχίας Συγχωνεύσεων και Εξαγορών	17
2.6	Ανακεφαλαίωση	19
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Νομικό πλαίσιο.....		20
3.1	Εισαγωγή.....	20
3.2	Εθνική νομοθεσία.....	20
3.3	Ευρωπαϊκή νομοθεσία	22
3.4	Ανακεφαλαίωση	24
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Μετατροπές εταιρειών		26
4.1	Εισαγωγή.....	26
4.2	Μετατροπές επιχειρήσεων με βάση τον Ν. 1297/1972.....	27
4.3	Μετατροπές επιχειρήσεων με βάση τον Ν. 2166/1993.....	29
4.4	Μετατροπές επιχειρήσεων με βάση τον Ν. 4935/2022.....	31
4.5	Ανακεφαλαίωση	35
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Εμπειρική έρευνα.....		37
5.1	Εισαγωγή.....	37
5.2	Μεθοδολογία	39
5.3	Αποτελέσματα	40

5.4 Ανακεφαλαίωση	59
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: Συμπεράσματα	61
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	63
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	70

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1.1: «Ταξινόμηση επιχειρήσεων ως προς το μέγεθος»

Πίνακας 2.1: «Αποτελέσματα συγχωνεύσεων και εξαγορών επιχειρήσεων»

Πίνακας 5.1: Συγκεντρωτικός Πίνακας Φύλο - Ηλικία - Σύναψη συνεργασίας

Πίνακας 5.2: Συγκεντρωτικός Πίνακας Φύλο - Ηλικία - Συγχώνευση εταιρείας

Πίνακας 5.3: Συγκεντρωτικός Πίνακας Φύλο – Ηλικία – Πώληση εταιρείας

Πίνακας 5.4: Συγκεντρωτικός Πίνακας Φύλο – Ηλικία – Εξαγορά εταιρείας

Πίνακας 5.5: Συγκεντρωτικός Πίνακας Μορφωτικό επίπεδο - Θέση εντός της εταιρείας
- Σύνοψη συνεργασίας

Πίνακας 5.6: Συγκεντρωτικός Πίνακας Μορφωτικό επίπεδο - Θέση εντός της εταιρείας
- Συγχώνευση εταιρείας

Πίνακας 5.7: Συγκεντρωτικός Πίνακας Μορφωτικό επίπεδο - Θέση εντός της εταιρείας
- Πώληση εταιρείας

Πίνακας 5.8: Συγκεντρωτικός Πίνακας Μορφωτικό επίπεδο – Θέση εντός της εταιρείας
– Εξαγορά εταιρείας

Πίνακας 5.9: Στοιχεία ερωτηθέντα που πραγματοποίησε νομική αλλαγή έως 2 χρόνια πριν

Πίνακας 5.10: Συγκεντρωτικός Πίνακας Έτη που έχουν περάσει από την νομική αλλαγή - Εμπειρία μετασχηματισμού - Διάθεση για επανάληψη διαδικασίας

Πίνακας 5.11: Συγκεντρωτικός Πίνακας Φύλο - Ενδιαφέρον για τον Ν.4935/2022

Κατάλογος Διαγραμμάτων

Διάγραμμα 1.1: «Χρονοσειρά 2011 – 2020»

Διάγραμμα 1.2: «Νομικές μονάδες ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας»

Διάγραμμα 1.3: «Κύκλος εργασιών ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας»

Διάγραμμα 1.4: «Σύνολο απασχολούμενων ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας»

Διάγραμμα 1.5: «Σύνολο νομικών μονάδων ανά νομική μορφή»

Διάγραμμα 5.1: «Φύλο ερωτηθέντων»

Διάγραμμα 5.2: «Ηλικία ερωτηθέντων»

Διάγραμμα 5.3: «Μορφωτικό επίπεδο ερωτηθέντων»

Διάγραμμα 5.4: «Νομική μορφή εταιρείας»

Διάγραμμα 5.5: «Θέση εντός της εταιρείας»

Διάγραμμα 5.6: «Κλάδος δραστηριότητας της εταιρείας»

Διάγραμμα 5.7: «Χρόνια λειτουργίας της εταιρείας»

Διάγραμμα 5.8: «Κύκλος εργασιών της εταιρείας»

Διάγραμμα 5.9: «Άτομα που απασχολούνται στην εταιρεία»

Διάγραμμα 5.10: «Αλλαγή νομικής μορφής στην εταιρείας»

Διάγραμμα 5.11: «Τύπος αλλαγής της νομικής μορφής της εταιρείας»

Διάγραμμα 5.12: «Έτη που έχουν περάσει από την αλλαγή»

Διάγραμμα 5.13: «Εμπειρία από την διαδικασία αλλαγής της νομικής μορφής»

Διάγραμμα 5.14: «Αλλαγή νομικής μορφής αν παρουσιαζόταν κάποια ευκαιρία ξανά»

Διάγραμμα 5.15: «Σύναψη συνεργασίας για επέκταση της εταιρείας»

Διάγραμμα 5.16: «Συγχώνευση εταιρείας με άλλη για επέκταση»

Διάγραμμα 5.17: «Πώληση εταιρείας σε άλλη (ολόκληρη ή μέρος αυτής)»

Διάγραμμα 5.18: «Εξαγορά άλλης εταιρείας (ολόκληρη ή μέρος αυτής)»

Διάγραμμα 5.19: «Γνώση για τον Ν. 4935/2022»

Διάγραμμα 5.20: «Ενδιαφέρον να ενημερωθούν για τον Ν. 4935/2022»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Επιχειρήσεις στην Ελλάδα

1.1 Εισαγωγή

Ως επιχείρηση ορίζεται μια παραγωγική - οικονομική μονάδα, η οποία συνδυάζει τους παραγωγικούς συντελεστές, ώστε να παραχθούν προϊόντα ή / και υπηρεσίες, οι οποίες θα διατεθούν στον τελικό καταναλωτή. Η επιχείρηση σαν θεσμός συνδέεται με την ανάπτυξη, την ευημερία και την εξέλιξη των κοινωνιών και θεωρείται ως μια κοινωνική οργάνωση, διότι έχει συλλογική δράση, υπάρχουν σχέσεις εξουσίας, λειτουργεί με κανόνες (τυπικούς ή άτυπους), αναπτύσσει κοινωνικές σχέσεις και προσφέρει απασχόληση, άρα και ικανοποίηση των αναγκών των ανθρώπων.

1.2 Τύποι επιχειρήσεων

Οι επιχειρήσεις διακρίνονται σε διάφορους τύπους, με βάση διάφορα κριτήρια, όπως είναι το αντικείμενο απασχόλησης, το μέγεθος (μικρές, μεσαίες, μεγάλες), ο σκοπός (κερδοσκοπικές, μη κερδοσκοπικές), ο φορέας (ιδιωτικές, δημόσιες, κοινοτικές) και η νομική τους μορφή. Τα κριτήρια που έχουν περισσότερο ενδιαφέρον και θα αναλυθούν στην συνέχεια είναι το μέγεθος και η νομική μορφή.

1.2.1 Μορφές επιχειρήσεων ανάλογα το μέγεθος

Το μέγεθος μιας επιχείρησης εξαρτάται από τρεις παράγοντες, οι οποίοι είναι:

1. ο αριθμός των απασχολούμενων, στους οποίους προσμετρώνται οι μερικής ή πλήρους απασχόλησης, αυτοί που έχουν σχέση εξάρτησης και εξομοιώνονται με μισθωτούς, οι ιδιοκτήτες της επιχείρησης (για ατομικές επιχειρήσεις) και οι εταίροι με τακτική δραστηριότητα και αμοιβή, ενώ δεν προσμετρώνται οι ασκούμενοι, οι εκπαιδευόμενοι και οι εργαζόμενοι που βρίσκονται σε άδειες ανατροφής τεκνού,
2. ο κύκλος εργασιών, ο οποίος καθορίζεται υπολογίζοντας το εισόδημα που εισέπραξε η επιχείρηση από την πώληση προϊόντων ή / και την παροχή υπηρεσιών για το συγκεκριμένο έτος από τις δραστηριότητές της, μετά την αφαίρεση τυχόν εκπτώσεων και
3. ο ισολογισμός, ο οποίος αναφέρεται στα στοιχεία ενεργητικού της επιχείρησης.

Με βάση αυτούς τους τρεις παράγοντες μια επιχείρηση μπορεί να θεωρηθεί ως πολύ μικρή, μικρή, μεσαία ή μεγάλη επιχείρηση. Αναλυτικότερα, ο διαχωρισμός ανάλογα το μέγεθος της επιχείρησης παρουσιάζεται στον Πίνακα 1.

Πίνακας 1.1: Ταξινόμηση επιχειρήσεων ως προς το μέγεθος

Πολύ μικρή επιχείρηση	Απασχολεί από 0 – 10 άτομα προσωπικό Ο ετήσιος κύκλος εργασιών ή/και ο ετήσιος ισολογισμός δεν ξεπερνά τα 2.000.000€
Μικρή επιχείρηση	Απασχολεί από 11 – 50 άτομα προσωπικό Ο ετήσιος κύκλος εργασιών ή/και ο ετήσιος ισολογισμός δεν ξεπερνά τα 10.000.000€
Μεσαία επιχείρηση	Απασχολεί από 51 – 250 άτομα προσωπικό Ο ετήσιος κύκλος εργασιών δεν ξεπερνά τα 50.000.000€ Ο ετήσιος ισολογισμός δεν ξεπερνά τα 43.000.000€
Μεγάλη επιχείρηση	Απασχολεί περισσότερα από 250 άτομα προσωπικό Ο ετήσιος κύκλος εργασιών ξεπερνά τα 50.000.000€ Ο ετήσιος ισολογισμός ξεπερνά τα 43.000.000€

Πηγή: <https://www.espa.gr>

Σύμφωνα με τον Günter Verheugen, μέλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και αρμόδιος για θέματα επιχειρήσεων και βιομηχανίας, οι πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις αποτελούν την κινητήρια δύναμη της ευρωπαϊκής οικονομίας και προσφέρουν μια σημαντική πηγή θέσεων απασχόλησης. Γενικά, όπως αναφέρει, αυτές οι επιχειρήσεις επηρεάζουν σημαντικά στην διαμόρφωση της ανταγωνιστικότητας και της απασχόλησης.

1.2.2 Μορφές επιχειρήσεων ανάλογα την νομική μορφή

Σύμφωνα με το κριτήριο της νομικής μορφής, οι επιχειρήσεις μπορούν να κατηγοριοποιηθούν σε προσωπικές εταιρείες, κεφαλαιουχικές και κοινωνικές/συλλογικές. Οι προσωπικές και οι κεφαλαιουχικές εταιρείες διαχωρίζονται σε υποκατηγορίες, οι οποίες είναι η ατομική επιχείρηση, η ομόρρυθμη εταιρεία (Ο.Ε) και

η ετερόρρυθμη εταιρεία (Ε.Ε) για τις προσωπικές και η εταιρεία περιορισμένης ευθύνης (Ε.Π.Ε), η ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρεία (Ι.Κ.Ε) και η ανώνυμη εταιρεία (Α.Ε) για τις κεφαλαιουχικές. Στις κοινωνικές/ συλλογικές εταιρείες, ανήκουν οι συνεταιριστικές επιχειρήσεις (ΚΟΙΝΣΕΠ).

1.2.2.1 Ατομική Επιχείρηση

Η ατομική επιχείρηση είναι η πιο συνήθεις νομική μορφή στην Ελλάδα, καθώς μπορεί να ιδρυθεί, οργανωθεί και διοικηθεί από ένα μόνο άτομο. Αυτή η μορφή εταιρείας έχει την ευελιξία ως προς την δραστηριότητά της και δεν έχει ιδιαίτερες προϋποθέσεις, από τον νόμο, για να συσταθεί. Ωστόσο έχει και κάποια μειονεκτήματα, όπως ότι έχει περιορισμένες οικονομικές δυνατότητες, μεγάλο ανταγωνισμό με μειωμένες δυνατότητες ανάπτυξης και δεν υπάρχει καμία προστασία σε περίπτωση αποτυχίας της επιχείρησης. Ουσιαστικά η ανάπτυξη αυτού του τύπου της επιχείρησης εξαρτάται, αποκλειστικά, από τον ιδρυτή της και τα προσόντα και την οικονομική κατάσταση που αυτός έχει.

1.2.2.2 Ομόρρυθμη Εταιρεία (Ο.Ε.)

Για την σύσταση ομόρρυθμης εταιρείας χρειάζονται τουλάχιστον δύο (2) εταίροι (φυσικά ή νομικά πρόσωπα), που θα έχουν κοινό σκοπό να συμπορεύονται υπό εταιρική επωνυμία, σύμφωνα με το άρθρο 741 του Αστικού Κώδικα. Το μεγάλο πλεονέκτημα αυτής της νομικής μορφής επιχείρησης είναι η γρήγορη έναρξη και ο χαμηλός συντελεστής φορολόγησης. Ωστόσο έχει μεγάλο μειονέκτημα, ότι στην περίπτωση πτώχευσης της εταιρείας, οι εταίροι μπορεί να χάσουν όλη την ατομική τους περιουσία. Επίσης σε κάποιο λάθος που μπορεί να γίνει, για το οποίο ευθύνεται ένα από τους εταίρους, το αρνητικό αποτέλεσμα αυτού του λάθος θα το επωμιστούν όλοι οι εταίροι πάνω στις περιουσίες τους. Επομένως στις ομόρρυθμες εταιρείες όλοι οι εταίροι είναι συνυπεύθυνοι. Ακόμα και με την λύση της εταιρείας, οι εταίροι εξακολουθούν να έχουν ευθύνη για αυτήν.

1.2.2.3 Ετερόρρυθμη Εταιρεία (Ε.Ε.)

Η ετερόρρυθμη εταιρεία απαρτίζεται από τουλάχιστον δύο (2) εταίρους, εκ των οποίων ο ένας ή περισσότεροι ευθύνονται εξ ολοκλήρου για την εταιρεία και επωμίζονται τα εταιρικά χρέη (ομόρρυθμοι εταίροι) και οι υπόλοιποι εταίροι (ένας ή περισσότεροι) δεν ευθύνονται ή ευθύνονται σε περιορισμένο βαθμό για την εταιρεία (ετερόρρυθμοι εταίροι). Όπως και στις ομόρρυθμες εταιρείες, έτσι και στις ετερόρρυθμες, ο

συντελεστής φορολόγησης είναι χαμηλός και έχουν τα ίδια μειονεκτήματα με τις προαναφερθείσες. Το επιπλέον μειονέκτημα που έχουν οι ετερόρρυθμες εταιρείες, σε σχέση με τις ομόρρυθμες, είναι ότι οι ετερόρρυθμοι εταίροι δεν μπορούν να συμμετέχουν στην διαχείριση της εταιρείας.

1.2.2.4 Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.)

Η εταιρεία περιορισμένης ευθύνης είναι ένας ενδιάμεσος τύπος εταιρείας μεταξύ της ομόρρυθμης εταιρείας, της ετερόρρυθμης εταιρείας και της ανώνυμης εταιρείας. Σε αυτήν την νομική μορφή η εταιρεία έχει νομική προσωπικότητα και ορισμένα προσωπικά στοιχεία, καθώς και διαχειριστή (ή διαχειριστές), ο οποίος δεν είναι απαραίτητο να είναι εταίρος. Πλεονέκτημα αυτής της μορφής εταιρείας, είναι η δυνατότητα συγκέντρωσης μεγάλου κεφαλαίου και η εύκολη χρηματοδότηση από πιστωτικά ιδρύματα. Επίσης δεν υπάρχει κρατικός έλεγχος και εποπτεία και οι εταίροι ευθύνονται περιορισμένα. Σε περίπτωση πτώχευσης, τα χρέη της εταιρείας τα επωμίζεται η περιουσία της και όχι οι εταίροι, οι οποίοι ανάλογα το ύψος του κατατεθειμένου εταιρικού κεφαλαίου που βάζουν, τόση ευθύνη έχουν. Ωστόσο μια εταιρεία περιορισμένης ευθύνης έχει υψηλό λειτουργικό κόστος και δεν μπορεί να έχει μηδενικό κεφάλαιο.

1.2.2.5 Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία (Ι.Κ.Ε.)

Η συγκεκριμένη νομική μορφή είναι ένας νέος τύπος, ο οποίος εισήχθη με τον Ν. 4072/2012. Μπορεί να συσταθεί με ένα (μονοπρόσωπη Ι.Κ.Ε.) ή περισσότερα άτομα. Ουσιαστικά σε αυτόν τον τύπο εταιρείας, ο εταίρος με το μεγαλύτερο μερίδιο λαμβάνει τις αποφάσεις, αλλά δεν έχει ευθύνη για τα χρέη της ή έχει ευθύνη μέχρι ενός ορισμένου ποσού, αν είναι ο εταίρος που συμμετέχει με εγγυητική εισφορά. Η εταιρεία έχει κατώτερο όριο εταιρικού κεφαλαίου το 1€, αλλά ο εταίρος δεν μπορεί να εξέλθει εύκολα από την εταιρεία χωρίς σπουδαίο λόγο. Ο εταίρος που αποχωρεί από την εταιρεία δικαιούται να λάβει ολόκληρη την αξία του μεριδίου του. Όπως και στις εταιρείες περιορισμένης ευθύνης, έτσι και σε αυτήν την περίπτωση, η εταιρεία έχει υψηλό λειτουργικό κόστος.

1.2.2.6 Ανώνυμη Εταιρεία (Α.Ε.)

Η ανώνυμη εταιρεία έχει νομικό πρόσωπο και κερδοσκοπικό χαρακτήρα. Απαρτίζεται από τουλάχιστον δύο (2) πρόσωπα (ιδρυτές) είτε είναι φυσικά είτε νομικά πρόσωπα. Κάθε μέτοχος είναι υπεύθυνος μόνο για το ποσοστό συμμετοχής του, δηλαδή ανάλογα

το πόσες μετοχές της εταιρείας έχει. Γενικά υπάρχει η δυνατότητα να συγκεντρώσει μεγάλο κεφάλαιο δικό της, μέσω μετόχων, αλλά και δανεικών (πιστωτικά ιδρύματα). Αυτός ο τύπος εταιρείας μπορεί να εισαχθεί στο Χρηματιστήριο και οι μετοχές της μπορούν εύκολα να μεταβιβαστούν σε άλλους. Οι ανώνυμες εταιρείες πρέπει να έχουν επίσημη δομή και οργανόγραμμα, καθώς και να δημοσιοποιούν τα οικονομικά τους στοιχεία. Ωστόσο, για την σύστασή τους, έχουν υψηλό κόστος, καθώς απαιτεί μεγάλο αρχικό μετοχικό κεφάλαιο. Επίσης υπάρχουν αυστηρές νομικές και λειτουργικές διατυπώσεις, καθώς και αρκετά υψηλή φορολογία επί των κερδών.

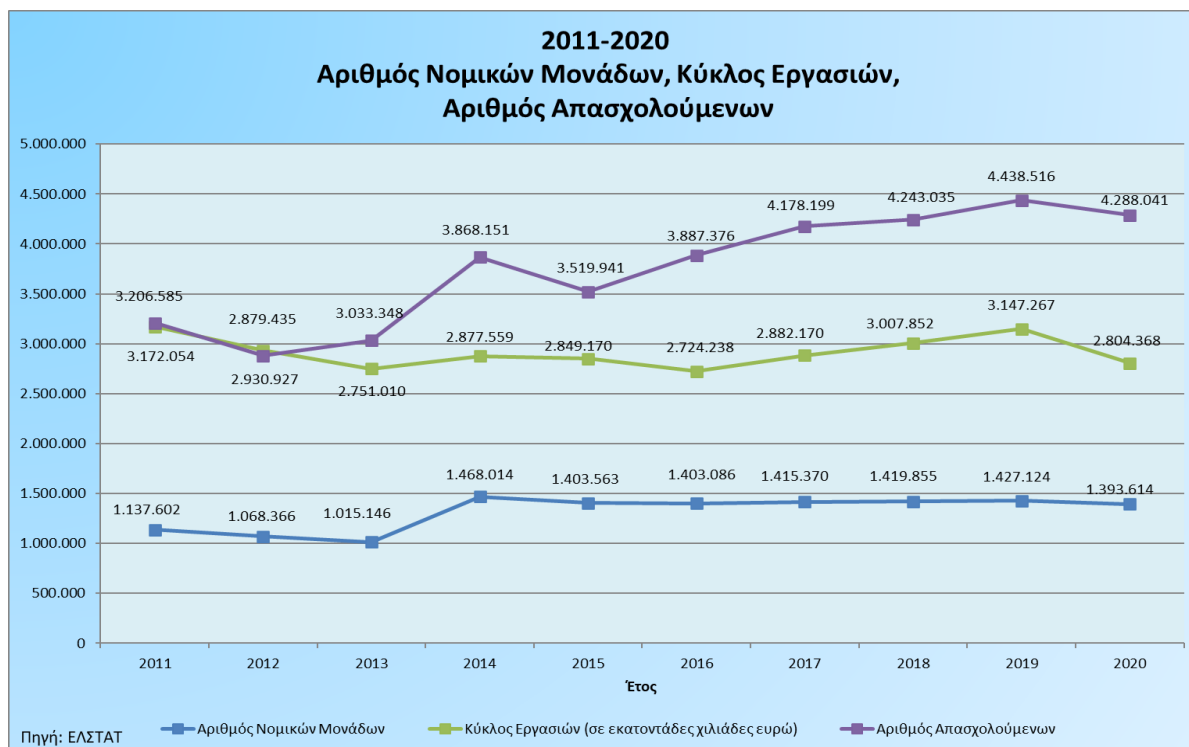
1.2.2.7 Κοινωνική Συνεταιριστική Εταιρεία (ΚΟΙΝΣΕΠ)

Η κοινωνική συνεταιριστική εταιρεία είναι ένας αστικός συνεταιρισμός, που εξυπηρετεί τα συμφέροντα ενός συνόλου της κοινωνίας. Τα μέλη της εταιρείας την διοικούν ισότιμα, αλλά έχουν περιορισμένη ευθύνη προς την εταιρεία. Η λειτουργία της, ουσιαστικά, βασίζεται στην επιδίωξη συλλογικού / κοινωνικού οφέλους και το κέρδος της προκύπτει από δραστηριότητες, οι οποίες εξυπηρετούν το κοινωνικό συμφέρον. Ανάλογα τον σκοπό που εξυπηρετεί μπορεί να χαρακτηριστεί ως ένταξης, η οποία χρειάζεται τουλάχιστον επτά (7) μέλη να την απαρτίζουν, κοινωνικής φροντίδας και συλλογικού και παραγωγικού σκοπού, οι οποίες χρειάζονται τουλάχιστον πέντε (5) μέλη να την απαρτίζουν. Οι κοινωνικές συνεταιριστικές εταιρείες μπορούν να έχουν πρόσβαση σε χρηματοδότηση από το Ταμείο Κοινωνικής Οικονομίας, να εντάσσονται σε προγράμματα στήριξης της επιχειρηματικότητας, σε προγράμματα του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.) και σε κάθε είδους ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης. Μεγάλο μειονέκτημα αυτής της μορφής εταιρείας είναι η δυσκολία εύρεσης χρηματοδοτικών πόρων και η έλλειψη επαγγελματικής κατάρτισης σε τομείς της κοινωνικής οικονομίας με αποτέλεσμα να μην υπάρχουν ικανά στελέχη να μπορούν να διαχειριστούν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά αυτών των επιχειρήσεων.

1.3. Μερίδιο αγοράς

Στην Ελλάδα, σύμφωνα με την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ) για το έτος 2020, υπάρχουν καταγεγραμμένες 1.393.614 νομικές μονάδες, οι οποίες απασχολούν συνολικά 4.288.041 υπαλλήλους και είχαν 280.436.761€ ετήσιο κύκλο εργασιών. Ωστόσο παρατηρήθηκε μείωση των νομικών μονάδων σε σχέση με το 2019, όπου στην

Ελλάδα υπήρχαν 1.427.124 επιχειρήσεις, με 4.438.516 απασχολούμενους και 314.726.720€ ετήσιο κύκλο εργασιών. Στο Διάγραμμα 1.1 απεικονίζεται η μεταβολή των νομικών μονάδων, του κύκλου εργασιών και του αριθμού των απασχολούμενων για το διάστημα 2011 – 2020 στην Ελλάδα.

Πηγή: <https://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SBR01/2020>

Διάγραμμα 1.1: Χρονοσειρά 2011 – 2020

Όπως παρατηρείται το διάστημα 2011 – 2013 υπήρχε μια πτωτική πορεία στον αριθμό των επιχειρήσεων και αυτό είχε σαν αποτέλεσμα και την μείωση των απασχολούμενων και του ετήσιου κύκλου εργασιών. Το έτος 2014 υπήρξε μια μεγάλη αύξηση των επιχειρήσεων, χωρίς ωστόσο να διατηρείται για μεγάλο χρονικό διάστημα. Το διάστημα 2015 – 2016, εμφανίστηκε μια μικρή μείωση στον αριθμό των επιχειρήσεων, αλλά αυτήν την φορά παρατηρήθηκε μεγαλύτερη μείωση στον αριθμό των απασχολούμενων αναλογικά με την μείωση του αριθμού των επιχειρήσεων. Το 2017 – 2019, εμφανίζεται μια άνοδος στον αριθμό των επιχειρήσεων, με την αύξηση των απασχολούμενων και του ετήσιου κύκλου εργασιών να είναι αισθητά μεγαλύτερη συγκριτικά με την αύξηση των νομικών μονάδων. Μετά το έτος 2019, παρατηρείται ξανά μια μείωση των αριθμό των εταιρειών, αλλά σε αυτήν την περίπτωση παρατηρείται μεγαλύτερη μείωση στον κύκλο εργασιών σε σχέση με την μείωση των επιχειρήσεων.

Σύμφωνα με το Διάγραμμα 1.2, οι περισσότερες νομικές μονάδες στην χώρα, ασχολούνται με την γεωργία, δασοκομία και αλιεία με ποσοστό 37,3%, ενώ σε δεύτερη και τρίτη θέση σε κατάταξη έρχονται οι λοιποί κλάδοι από τους αναφερθέντες με ποσοστό 24,5% και το χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών με ποσοστό 16,1%, αντίστοιχα.

Πηγή: <https://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SBR01/2020>

Διάγραμμα 1.2: Νομικές μονάδες ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας

Σύμφωνα με το Διάγραμμα 1.3, το μεγαλύτερο κομμάτι από τον κύκλο εργασιών προέρχεται από το χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών με ποσοστό 41.4%, ενώ στην δεύτερη και τρίτη θέση είναι η λοιποί κλάδοι από τους αναφερθέντες και η μεταποίηση με 23.5% και 19.2% αντίστοιχα. Παρατηρείται ότι το ποσοστό του τομέα της πρώτης θέσης είναι μικρότερο κατά 1,3% σε σχέση με το ποσοστό των τομέων της δεύτερη και τρίτης θέσης μαζί.

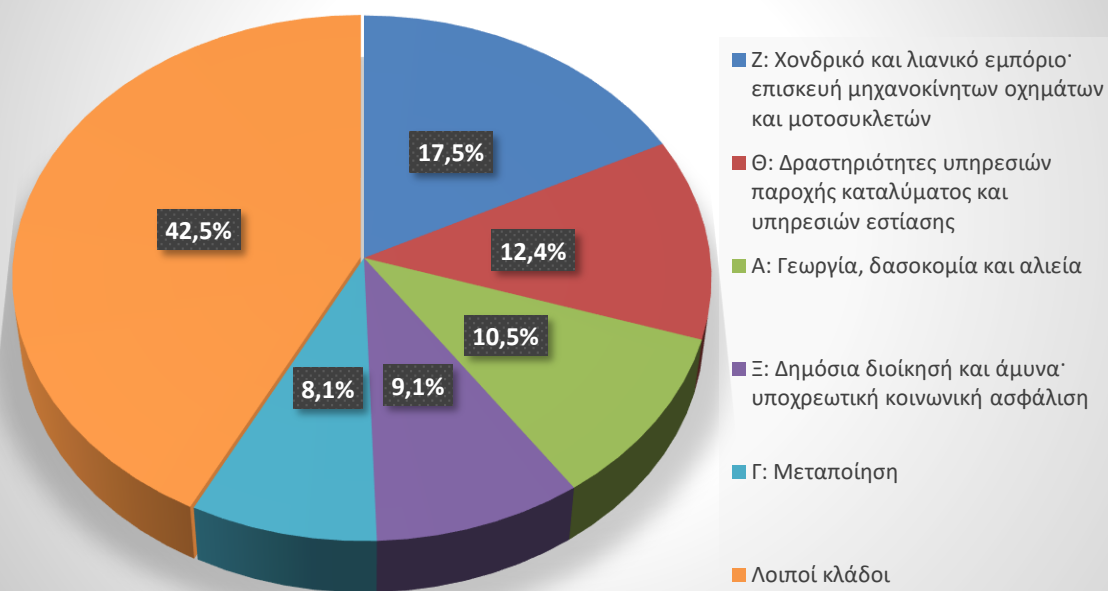
Πηγή: <https://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SBR01/2020>

Διάγραμμα 1.3: Κύκλος εργασιών ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας

Τέλος σύμφωνα με το Διάγραμμα 1.4, το μεγαλύτερο κομμάτι των απασχολούμενων προέρχεται από τους λοιπούς κλάδους από τους αναφερθέντες με ποσοστό 42,5%, ενώ στην δεύτερη και τρίτη θέση κατατάσσονται το χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών και οι δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης με ποσοστό 17,5% και 12,4% αντίστοιχα. Σε αυτό το Διάγραμμα παρατηρείται ότι το ποσοστό του τομέα της πρώτης θέσης είναι μεγαλύτερο κατά 12,6% σε σχέση με το ποσοστό της δεύτερης και τρίτης θέσης μαζί. Το ποσοστό του τομέα της πρώτης θέσης παραμένει μεγαλύτερο ακόμα και σε σχέση με το ποσοστό της δεύτερης, τρίτης και τέταρτης θέσης μαζί.

2020

Ποσοστιαία Συμμετοχή στο σύνολο των Απασχολούμενων κατά Τομέα Οικονομικής Δραστηριότητας NACE Αναθ.2

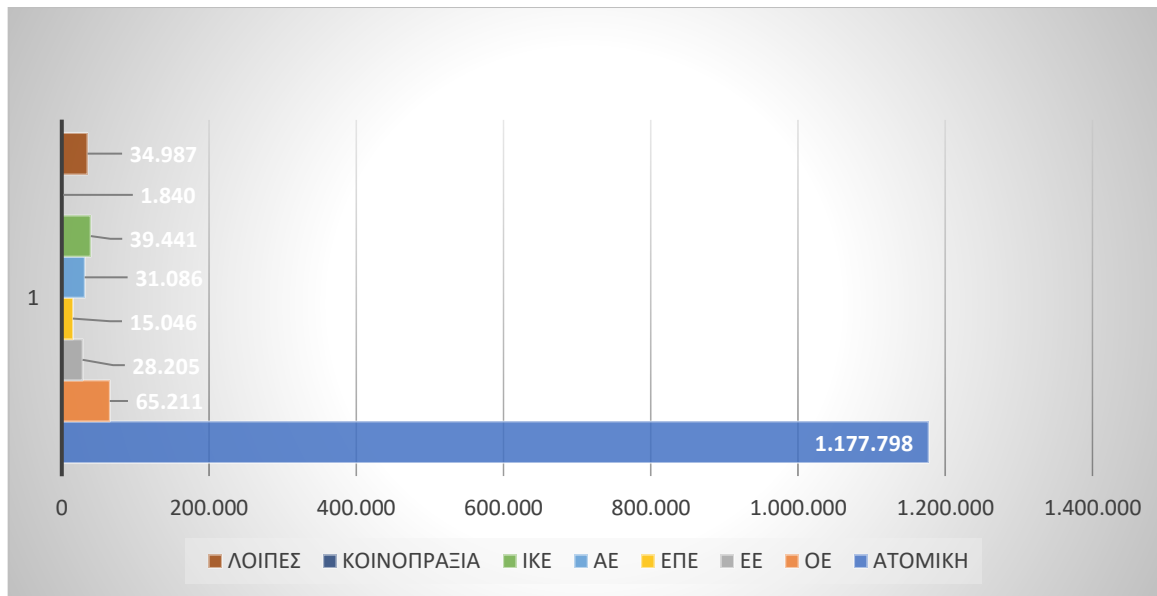

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Πηγή: <https://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SBR01/2020>

Διάγραμμα 1.4: Σύνολο απασχολούμενων ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας

Για το έτος 2020, σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ, οι 1.393.614 νομικές μονάδες χωρίζονται σε διάφορες νομικές μορφές, όπως αυτές προαναφέρθηκαν παραπάνω. Οι ατομικές επιχειρήσεις έχουν τον κυρίαρχο ρόλο, αποτελώντας το μεγαλύτερο μερίδιο της αγοράς με 1.177.798 νομικές μονάδες και έπειτα ακολουθούσαν οι ομόρρυθμες εταιρείες (Ο.Ε.) με 65.211 νομικές μονάδες. Η νομική μορφή με τις λιγότερες επιχειρήσεις ήταν η εταιρείες περιορισμένης ευθύνης (Ε.Π.Ε.) με μόνο 1.840 επιχειρήσεις. Το σύνολο των επιχειρήσεων ανά νομική μορφή απεικονίζεται στο Διάγραμμα 1.5.

Πηγή: <https://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SBR01/2020>

Διάγραμμα 1.5: Σύνολο νομικών μονάδων ανά νομική μορφή

Η πλειοψηφία των ατομικών εταιρειών ανήκουν στον κλάδο της γεωργίας, δασοκομίας και αλιείας με 516.210 επιχειρήσεις, ενώ μετά ακολουθούν οι κλάδοι του χονδρικού και λιανικού εμπορίου, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών και της επαγγελματικής, επιστημονικής και τεχνικής δραστηριότητας με 166.184 και 124.911 νομικές μονάδες αντίστοιχα. Τέλος αξίζει να αναφερθεί ότι στις εταιρείες κοινοπραξίας περίπου το 76% ανήκουν στον κατασκευαστικό κλάδο (1.397 νομικές μονάδες από τις 1.840).

1.4. Ανακεφαλαίωση

Κλείνοντας το 1^ο Κεφάλαιο, προκύπτει ότι οι επιχειρήσεις είναι παραγωγικές – οικονομικές μονάδες, οι οποίες μπορούν να διαφοροποιηθούν η μια από την άλλη σε πολλά επίπεδα. Κύρια κριτήρια, με τα οποία μπορούν να διαφοροποιηθούν είναι το αντικείμενο απασχόλησης, το μέγεθος, ο σκοπός, ο φορέας και η νομική τους μορφή. Σύμφωνα με δεδομένα από την ΕΛΣΤΑΤ, στην Ελλάδα για το 2020 δραστηριοποιούνταν 1.393.614 νομικές μονάδες, οι οποίες απασχολούν συνολικά 4.288.041 υπαλλήλους και είχαν 280.436.761€ ετήσιο κύκλο εργασιών, ενώ για το διάστημα 2011 – 2020, παρατηρείται μια συνεχής αυξομείωση στον αριθμό των νομικών μονάδων, με τις τιμές να κυμαίνονται μεταξύ των 1.015.146 νομικών μονάδων έως τις 1.468.014.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Συγχωνεύσεις – Εξαγορές

2.1 Εισαγωγή

Ο όρος «Συγχώνευση», ο οποίος προκύπτει από τον βρετανικό όρο «merge», είναι η ηθελημένη ένωση δύο ή περισσότερων εταιριών, με σκοπό να δημιουργήσουν μια νέα μεγαλύτερη εταιρεία, ώστε να βελτιώσουν την παραγωγικότητά τους, την αποτελεσματικότητά τους και να αυξήσουν τα κέρδη τους. Με την συγχώνευση μπορεί να επιτευχθεί η είσοδος σε μια νέα αγορά, η προσέγγιση νέων πελατών, η μείωση ή ακόμα και η εξαφάνιση του ανταγωνισμού, η κατάκτηση μεγαλύτερου μεριδίου αγοράς κ.λ.π.

Ο όρος «Εξαγορά», ο οποίος προκύπτει από τον βρετανικό όρο «acquisition», είναι μια εταιρική πράξη, όπου μια εταιρεία αγοράζει τα περιουσιακά στοιχεία και τις μετοχές μια άλλης εταιρείας, προκειμένου να αναλάβει τον έλεγχο της. Συνήθως η εξαγορά αποτελεί μέρος στρατηγικής ανάπτυξης μιας επιχείρησης, καθώς είναι πιο εύκολο και συμφέρον να αναλάβει μια ήδη υπάρχουσα εταιρεία, από το να ιδρύσει μια νέα. Στόχος της εξαγοράς είναι η επέκταση του μεριδίου αγοράς που κατέχει η εταιρεία, η απόκτηση πρόσβασης σε συγκεκριμένους προμηθευτές, η πρόσβαση σε νέες τεχνολογίες και αγορές κ.λ.π.

Η διαφορά μεταξύ μιας συγχώνευσης και μιας εξαγοράς, είναι ότι στην συγχώνευση η ένωση είναι κοινή απόφαση των δύο ή περισσότερων εταιριών να σχηματίσουν μια νέα, κοινή εταιρεία, ανταλλάσσοντας μετοχές της νέας εταιρείας, ενώ στην εξαγορά η μια εταιρεία αγοράζει την άλλη, είτε με φιλικό, είτε με επιθετικό τρόπο, και τα στοιχεία του ενεργητικού και παθητικού ισολογισμού απορροφούνται από την εταιρεία – αγοραστή.

2.2 Είδη Συγχωνεύσεων και Εξαγορών

2.2.1 Είδη Συγχωνεύσεων

Η συγχώνευση των εταιριών μπορεί να πραγματοποιηθεί με τέσσερις (4) διαφορετικούς τρόπους, οι οποίοι είναι με οριζόντια ολοκλήρωση, κάθετη

ολοκλήρωση, κυκλική συγχώνευση και συγχώνευση ετεροειδών δραστηριοτήτων. Αναλυτικότερα, η συγχώνευση με οριζόντια ολοκλήρωση, αφορά επιχειρήσεις του ίδιου κλάδου και της ίδιας παραγωγικής αλυσίδας, οι οποίες ήταν ανταγωνιστές στην ίδια ή παρόμοια αγορά. Η κάθετη ολοκλήρωση αφορά επιχειρήσεις, οι οποίες καλύπτουν διαφορετικά, αλλά συμπληρωματικά μεταξύ τους, στάδια της παραγωγικής διαδικασίας. Παράδειγμα κάθετης συγχώνευσης θα ήταν αν οι επιχειρήσεις είχαν σχέση προμηθευτή – πελάτη ή προμηθευτή – διανομέα. Η κυκλική συγχώνευση, αφορά επιχειρήσεις, οι οποίες απευθύνονται στην ίδια αγορά, αλλά με διαφορετικό εύρος προϊόντων / υπηρεσιών και έχει σαν αποτέλεσμα την αύξηση του εύρους των προϊόντων και υπηρεσιών που προσφέρουν και στην αύξηση του μεριδίου αγοράς. Τέλος η συγχώνευση ετεροειδών δραστηριοτήτων, αφορά επιχειρήσεις, οι οποίες δεν έχει κάποια σχέση μεταξύ τους και χωρίζεται σε δύο κατηγορίες, οι οποίες είναι η συγχώνευση επέκτασης αγοράς και η συγχώνευση επέκτασης προϊόντων. Στην συγχώνευση επέκτασης αγοράς, οι εταιρείες πωλούν όμοια προϊόντα σε διαφορετικές αγορές, ενώ στην συγχώνευση επέκτασης προϊόντων, οι εταιρείες πωλούν διαφορετικά, αλλά ομοειδή προϊόντα στην ίδια αγορά.

2.2.2 Είδη εξαγορών

Η εξαγορά των εταιρειών από την άλλη μπορεί να πραγματοποιηθεί με έξι (6) διαφορετικούς τρόπους, οι οποίοι είναι η φιλική εξαγορά, η επιθετική εξαγορά, η αντίστροφη εξαγορά, η εξαγορά Split and Sell, η εξαγορά Backflip και η μοχλευμένη εξαγορά. Αναλυτικότερα, η φιλική εξαγορά αφορά στην εξαγορά, όπου η επιχείρηση – αγοραστής έχει την σύμφωνη γνώμη της διοίκησης της επιχείρησης – στόχου για την επίτευξη της διαδικασίας αυτής, σε αντίθεση με την εχθρική εξαγορά, όπου η επιχείρηση – αγοραστής, έπειτα από απόρριψη της προσφορά της από την διοίκηση της επιχείρησης – στόχου, απευθύνεται απευθείας στους μετόχους της επιχείρησης, ώστε να τους πείσει να πουλήσουν. Επίσης επιθετική εξαγορά θεωρείται και όταν η επιχείρηση – αγοραστής αγοράσει κρυφά μετοχές της επιχείρησης – στόχου στο Χρηματιστήριο. Άλλη μορφή εξαγοράς είναι η αντίστροφη εξαγορά, όπου μια ιδιωτική εταιρεία, αγοράζει μια εταιρεία που διαπραγματεύεται στο Χρηματιστήριο και έτσι μπορεί η εταιρεία – αγοραστής να εισέλθει στο Χρηματιστήριο πιο εύκολα, κάνοντας σιγά σιγά μετατροπή της εταιρείας από ιδιωτική σε δημόσια. Η εξαγορά Split and Sell αφορά εταιρείες με στόχο την απόκτηση των περιουσιακών στοιχείων της εταιρείας - στόχου (πελατολόγιο, κανάλια διανομής κ.λ.π.). Η εξαγορά Backflip, αφορά εξαγορά,

στην οποία η εταιρεία – αγοραστής γίνεται θυγατρική της εταιρείας – στόχου, καθώς η εταιρεία – αγοραστής είναι μεγαλύτερη σε μέγεθος, αλλά η εταιρεία – στόχος διαθέτει κάποιο γνωστό εμπορικό σήμα. Τέλος υπάρχει η μοχλευμένη εξαγορά, στην οποία η εταιρεία – αγοραστής χρηματοδοτεί την εξαγορά μέσω δανείων και το χρέος μεταφέρεται μετά στην εταιρεία – στόχο και αποκτά την υποχρέωση να εξοφλήσει το δάνειο.

2.3 Κίνητρα Συγχωνεύσεων και Εξαγορών

Με την πάροδο των χρόνων έχουν αναπτυχθεί διάφορες θεωρίες για τους λόγους που μια εταιρεία τείνει σε συγχώνευση και εξαγορά. Είναι γεγονός, ότι η ανάπτυξη μιας εταιρείας μπορεί να επιτευχθεί με δυο τρόπους, είτε με εσωτερική ανάπτυξη, είτε με συγχώνευση και εξαγορά. Για τον λόγο αυτό, ένα από τα κυριότερα κίνητρα για την συμμετοχή των εταιρειών σε συγχωνεύσεις και εξαγορές είναι οι στρατηγικοί λόγοι, οι οποίοι μπορεί να είναι η αξιοποίηση μιας ευκαιρίας ή η χαμηλή απόδοση της εταιρείας κ.τ.λ. Σύμφωνα με άρθρο της PWC, που δημοσιεύθηκε τον Μάιο του 2022, η Ελλάδα είχε 76 συναλλαγές συγχωνεύσεων και εξαγορών, οι οποίες συγκέντρωσαν 4,3 δις. ευρώ το 2021, έναντι 4,1 δις. ευρώ που συγκέντρωσε το 2020.

Εικόνα 2.1: Κυριότερα κίνητρα συγχωνεύσεων και εξαγορών

Σύμφωνα με τον Δ. Κυριαζή, τα κίνητρα για την πραγματοποίηση συγχωνεύσεων και εξαγορών, εντάσσονται σε τρεις θεωρίες, οι οποίες είναι η οικονομική θεωρία, η διοικητική θεωρία και η χρηματοοικονομική θεωρία.

2.3.1 Οικονομικές θεωρίες

Σύμφωνα με τις οικονομικές θεωρίες, τα κίνητρα των εταιρειών να συμμετέχουν σε συγχωνεύσεις και εξαγορές είναι τα εξής:

- Μεγιστοποίηση των κερδών της επιχείρησης και ως ακόλουθο των κερδών των μετόχων. Η μεγιστοποίηση των κερδών μπορεί να επιτευχθεί μέσω της επίτευξης συνεργειών σε λειτουργικό, διοικητικό και χρηματοοικονομικό επίπεδο, της μείωσης του κόστους των προϊόντων / υπηρεσιών και της εδραίωσης της εταιρείας στην αγορά.
- Ασυμμετρία πληροφοριών. Υπάρχουν διαφορετικές εκτιμήσεις για την αξία της εταιρείας – στόχου λόγω της ασύμμετρης πληροφόρησης που έχουν οι επενδυτές.
- Θεωρία οικονομικής διατάραξης των αγορών. Το 1969, ο Gort ανέπτυξε την θεωρία της διατάραξης των αγορών, για να εξηγήσει τα κύματα των συγχωνεύσεων, τα οποία είναι περίοδοι έντονης δραστηριότητας σε συγχωνεύσεις και εξαγορές εταιρειών.
- Θεωρία υπεραντίδρασης και υπερτίμησης της αγοράς. Το 1985, οι DeBondt και Thaler ανέπτυξαν την θεωρία της υπεραντίδρασης των αγορών, όπου οι εταιρείες αντιδρούν έντονα και υπερβολικά σε καλές ή κακές πληροφορίες. Αυτή η θεωρία αποδείχθηκε εν τέλη το 1992 από τους DeBondt and Thompson.
- Θεωρία παιγνίων. Η θεωρία αυτή προσπαθεί να εκφράσει τον τρόπο με τον οποίο οι εταιρείες αντιδρούν σε κινήσεις που έκαναν ή είναι πιθανόν να κάνουν οι ανταγωνιστές τους.

2.3.2 Διοικητικές θεωρίες

Σύμφωνα με τις διοικητικές θεωρίες, οι εταιρείες δραστηριοποιούνται σε μη τέλειες αγορές και επιδιώκουν την αύξηση του μεγέθους τους και όχι την αύξηση των κερδών τους. Σε αυτές τις θεωρίες, έχουν εντοπιστεί το πρόβλημα της αντιπροσώπευσης, όπου πολλές φορές η διοίκηση έχει άλλα συμφέροντα από τους μετόχους και έχει σαν αποτέλεσμα την αύξηση των κοστών αντιπροσώπευσης και της αλαζονείας των

διοικητικών στελεχών, όπου τα διοικητικά στελέχη έχοντας μεγάλη αισιοδοξία και εμπιστοσύνη στις ικανότητές τους κάνουν λάθη στο να διακρίνουν ευκαιρίες, με αποτέλεσμα να πληρώνουν μεγάλο τίμημα για τις εξαγορές των επιχειρήσεων.

2.3.3 Χρηματοοικονομικές θεωρίες

Οι χρηματοοικονομικές θεωρίες αποτελούν ένα συνδυασμό των οικονομικών και διοικητικών θεωριών, Σύμφωνα με αυτές τις θεωρίες, η μεγιστοποίηση των κερδών της εταιρείας, επιτυγχάνεται από την ίδια την αγορά, μέσω του μηχανισμού των συγχωνεύσεων και εξαγορών. Τα κίνητρα μπορεί να είναι τα εξής:

- Εταιρικός έλεγχος της αγοράς. Πολλοί ερευνητές (Manne, Holl & Pickering, Morck κ.λ.π) απέδειξαν ότι εταιρείες με χαμηλή απόδοση πριν την προσφορά της εξαγοράς, εξαγοράστηκαν αποδεικνύοντας ότι οι εχθρικές εξαγορές λειτουργούν ως πειθαρχικός μηχανισμός της αγοράς.
- Θεωρία πραγματικών δικαιωμάτων και επιλογών. Η θεωρία αυτή θεωρεί την εξαγορά της επιχείρησης – στόχου ως μια πιθανή επιλογή έναντι άλλως επιλογών, όπως παραδείγματος χάρη τις εσωτερικές επενδύσεις, τις στρατηγικές συνέργειες κ.λ.π.

Στον Πίνακα 2.1 εμφανίζονται τα αποτελέσματα που επιτυγχάνονται με τις συγχωνεύσεις και εξαγορές εταιρειών σε βραχυπρόθεσμο, μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο διάστημα.

Πίνακας 2.2: Αποτελέσματα συγχωνεύσεων και εξαγορών επιχειρήσεων

Βραχυπρόθεσμες οικονομικές συνέργειες	Μεσοπρόθεσμες οικονομικές συνέργειες	Μακροπρόθεσμες οικονομικές συνέργειες
• Επίδραση στα κέρδη ανά μετοχή • Επίδραση στον δείκτη ρευστότητας • Βελτιώσεις της ρευστότητας • Φορολογικές επιδράσεις	• Αυξημένη ικανότητα δανεισμού • Βελτίωση κεφαλαιακών πηγών • Μείωση του δανεισμού και των εξόδων	• Οικονομίες κλίμακας • Αύξηση των ρυθμών ανάπτυξης • Μείωση του ανταγωνισμού • Απόκτηση τεχνολογικής και επιχειρησιακής γνώσης

		• Αύξηση παραγωγής ή μεριδίου αγοράς • Μείωση του ρίσκου και της αβεβαιότητας

Πηγή: <https://hellenicus.lib.aegean.gr/bitstream/handle/11610/8578/file1.pdf?sequence=1>

2.4 Στάδια υλοποίησης της διαδικασίας

Η επίτευξη μιας συγχώνευσης και εξαγοράς, αποτελεί μια αρκετά χρονοβόρα και περίπλοκη διαδικασία και χρειάζεται συντονισμένες και προσεκτικές κινήσεις, ώστε να επιτευχθεί με επιτυχία. Το μοντέλο που έχει αναπτυχθεί για την διαδικασία της συγχώνευσης και εξαγοράς αποτελείται από πέντε (5) στάδια, τα οποία είναι εξαρτώμενα το ένα από το άλλο για την επιτυχή έκβαση της διαδικασίας αυτής. Τα στάδια είναι τα εξής:

1. Ανάπτυξη εταιρικού στρατηγικού σχεδίου

Πρώτο βήμα κάθε εταιρείας, είναι η επιλογή της κατάλληλης στρατηγικής, η οποία πρέπει να είναι εναρμονισμένη με τις ανταγωνιστικές στρατηγικές. Συνήθως, οι επιλογές για την ανάπτυξη της στρατηγικής είναι δύο. Είτε ενισχύεται η υπάρχουσα θέση της εταιρείας στον κλάδο μέσω της συγχώνευσης και εξαγοράς, είτε επεκτείνεται σε άλλους κλάδους. Η επιλογή της στρατηγικής, γίνεται με την βοήθεια εργαλείων, όπως είναι η ανάλυση των πέντε δυνάμεων του Porter, η ανάλυση SWOT και η ανάλυση PESTLE.

2. Οργάνωση για εξαγορά

Αφού η εταιρεία αποφασίσει το στρατηγικό της σχέδιο και τον σκοπό της, προχωράει στο επόμενο βήμα, το οποίο είναι η πραγματοποίηση της στρατηγικής εξαγοράς άλλων εταιρειών. Για να θεωρηθεί επιτυχής η εξαγορά, θα πρέπει να γίνει αποτίμηση της εξαγορασμένης εταιρείας με βάση δυο κριτήρια, τα οποία είναι τα εξής:

- Δημιουργία αξίας στην εταιρεία – αγοραστή με μορφές περιουσιακών στοιχείων, συνεργειών ή / και αποδόσεων και
- Στρατηγική καταλληλότητας, δηλαδή η εξαγορασθείσα εταιρεία θα πρέπει να διαθέτει πόρους και ικανότητες, τα οποία να προσφέρουν στην εταιρεία –

αγοραστή και να υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης αυτών, ώστε να επιτευχθεί ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στον τομέα δραστηριοποίησής τους.

3. Θεμελίωση συμφωνίας μεταξύ εξαγοράς και διαπραγμάτευσης

Ουσιαστικά αφορά τεχνικά θέματα, τα οποία έχουν σχέση με την επιλογή των συμβούλων για την πραγματοποίηση του ελέγχου, τον έλεγχο και εν τέλη την αξιολόγηση της εξαγορασθείσας εταιρείας. Γενικά αυτό το στάδιο αφορά την διαπραγμάτευση των διαφόρων θέσεων εντός της εταιρείας μετά την συγχώνευση.

4. Ενσωμάτωση της εξαγορασθείσας εταιρείας στην εταιρεία – αγοραστή.

Ένα από τα σημαντικότερα βήματα της υλοποίησης της συγχώνευσης και εξαγοράς είναι η ενσωμάτωση της εταιρείας - στόχου στην εταιρεία – αγοραστή, αφού τότε θα πρέπει να γίνει η πραγματική διαχείριση των προβλημάτων της εταιρείας – στόχου, αλλά θα πρέπει η εταιρεία - αγοραστής να ασχοληθεί και με τον ανθρώπινο δυναμικό. Για την επιτυχή ενσωμάτωση της μιας εταιρείας στην άλλη, πραγματοποιείται ένα πρόγραμμα διαχείρισης αλλαγών, μέσω του οποίου μπορούν να επιτευχθούν τρεις τύποι αλλαγών, οι οποίες είναι:

- Αλλαγή στην εταιρεία – στόχο,
- Αλλαγή στην εταιρεία – αγοραστή και
- Αλλαγή και στις δυο εταιρείες, ώστε να υπάρξει αρμονική συνύπαρξη και των δυο εταιρειών.

5. Αποτίμηση της συγχώνευσης.

Τελικό στάδιο της υλοποίησης της συγχώνευσης είναι η αξιολόγηση αυτής, δηλαδή να ελεγχθεί κατά πόσο η συγχώνευση στέφθηκε με επιτυχία και να εξαχθούν συμπεράσματα σχετικά με το τι έγινε σωστά ή όχι κατά την διαδικασία, καθώς και τυχόν αποκλίσεις που υπήρξαν σε σχέση με τις αρχικές εκτιμήσεις.

2.5 Αιτίες αποτυχίας Συγχωνεύσεων και Εξαγορών

Παρόλο που πολλές συγχωνεύσεις και εξαγορές στέφονται με επιτυχία, υπάρχουν και πολλές περιπτώσεις που αυτές αποτυγχάνουν να ολοκληρωθούν. Η αποτυχία επίτευξης μιας συγχώνευσης ή εξαγοράς, δεν είναι πάντα εμφανής από την αρχή της διαδικασίας,

αλλά εμφανίζεται κατά την διάρκεια αυτής. Οι σημαντικότεροι λόγοι που αποτυγχάνει η διαδικασία είναι οι εξής:

- Προσωπικοί λόγοι και συμφέροντα των διευθυντικών στελεχών της εταιρείας – αγοραστή, αλλά και της εταιρείας – στόχου. Τα στελέχη που υλοποιούν την διαδικασία συγχώνευσης, επιθυμούν την επιτυχή έκβαση της διαδικασίας και πολλές φορές αγνοούν δυσοίωνες προβλέψεις, προκυμμένου να κλείσουν την συμφωνία. Ακόμα τα στελέχη της εταιρείας – αγοραστή, πολλές φορές έχουν την αυτοπεποίθηση του νικητή και θεωρούν τα στελέχη της εταιρείας – στόχου ως κατώτερους, με αποτέλεσμα να δημιουργείται κακό εργασιακό κλίμα και αδυναμία ύπαρξης συνεργασίας. Από την άλλη μεριά και τα στελέχη της εξαγορασθείσας εταιρείας νιώθουν ευάλωτα λόγω της αλλαγής της διοίκησης και υπό τον φόβο απολύσεων, δεν παίρνουν σημαντικές αποφάσεις και αυτό έχει σαν αποτέλεσμα την στασιμότητα της επιχείρησης, μέχρι να κλείσει η συμφωνία συγχώνευσης ή εξαγοράς.
- Έλλειψη στρατηγικού σχεδιασμού και ορθής επενδυτικής λογικής, η οποία βασίζεται σε ρεαλιστικά δεδομένα.
- Μη ρεαλιστικές προσδοκίες. Λόγω και των προηγούμενων δυο αναφερθέντων λόγων, αλλά και οι υπερβολικές προσδοκίες για μια συγχώνευση ή εξαγορά, δημιουργείτε μια λανθασμένη εκτίμηση στην αγορά, σχετικά με την νέα εταιρεία και τελικά οδηγείτε στην αποτυχία.
- Ασύμφορο κόστος εξαγοράς. Η επιχείρηση – αγοραστής, στην περίπτωση της εξαγοράς, είναι διατεθειμένη να πληρώσει μεγάλο ποσό για να μπορέσει να αποκτήσει την εταιρεία – στόχο. Ωστόσο, η εταιρεία – αγοραστής την περίοδο αυτή δεν γνωρίζει την ακριβή αξία της εταιρείας – στόχου, είτε λόγω ελλιπούς ελέγχου, είτε λόγω υπερβολικής αυτοπεποίθησης των στελεχών αυτής που εμπλέκονται στην διαδικασία, με αποτέλεσμα να επενδύει οικονομικούς πόρους στην εξαγορά της εταιρείας – στόχου και όχι σε άλλες μακροπρόθεσμες επενδύσεις.
- Συγκρουόμενες επιχειρηματικές κουλτούρες. Ίσως μια από τις μεγαλύτερες και συχνότερες αιτίες αποτυχίας μια συγχώνευσης και εξαγοράς, η οποία δεν λαμβάνεται υπόψιν κατά το κλείσιμο της συμφωνίας, αλλά κατά την μεταβατική περίοδο είναι οι διαφορετικές κουλτούρες που μπορεί να έχουν οι δυο εταιρείες. Η αγεφύρωτη διαφορά κουλτούρας οδηγεί σε μειωμένες

εργασιακές αποδόσεις και συνεπώς ως μειωμένα κέρδη για την εταιρεία. Συμπληρωματικά, οι μισθολογικές διαφορές, καθώς και οι διαφορές σε επιδόματα και παροχές, έρχονται να εντείνουν και άλλο το πρόβλημα.

- Καθυστέρηση στην συνένωση των εταιρειών. Η αργοπορία στην διαδικασία συγχώνευσης ή εξαγοράς, οδηγεί σε αύξηση του κόστους κεφαλαίου, μείωση της παραγωγικότητας των εργαζομένων, στην απώλεια προμηθευτών και πελατών και ενίσχυση της θέσης των ανταγωνιστών.
- Το εξωτερικό περιβάλλον της εταιρείας. Η εταιρεία δεν μπορεί να ελέγξει τους παράγοντες που εντάσσονται και επηρεάζουν το εξωτερικό της περιβάλλον, όπως είναι το θεσμικό πλαίσιο. Επίσης μια συγχώνευση ή εξαγορά, μπορεί να μην επιτευχθεί ποτέ, ως αποτέλεσμα εξωεπιχειρησιακών καταστάσεων και μακροοικονομικών συνθηκών.

2.6 Ανακεφαλαίωση

Ανακεφαλαιώνοντας το 2^ο Κεφάλαιο, η διαφορά μεταξύ μιας συγχώνευσης και μιας εξαγοράς, είναι ότι στην συγχώνευση η ένωση είναι κοινή απόφαση δύο ή περισσότερων εταιρειών να σχηματίσουν μια νέα, κοινή εταιρεία, ενώ στην εξαγορά η μια εταιρεία αγοράζει την άλλη και τα στοιχεία του ενεργητικού και παθητικού ισολογισμού απορροφούνται από την εταιρεία – αγοραστή. Η συγχώνευση των εταιρειών μπορεί να πραγματοποιηθεί με τέσσερις (4) διαφορετικούς τρόπους, οι οποίοι είναι με οριζόντια ολοκλήρωση, κάθετη ολοκλήρωση, κυκλική συγχώνευση και συγχώνευση ετεροειδών δραστηριοτήτων, ενώ η εξαγορά μπορεί να πραγματοποιηθεί με έξι (6) διαφορετικούς τρόπους, οι οποίοι είναι η φιλική εξαγορά, η επιθετική εξαγορά, η αντίστροφη εξαγορά, η εξαγορά Split and Sell, η εξαγορά Backflip και η μοχλευμένη εξαγορά. Συνήθως τα κίνητρα για την συγχώνευση ή εξαγορά μιας εταιρείας από μια άλλη είναι στρατηγικά, αλλά μπορεί να είναι και οικονομικής και διοικητικής φύσης και στηρίζονται σε τρεις θεωρίες, οι οποίες είναι η οικονομική, η διοικητική και η χρηματοοικονομική. Τα στάδια υλοποίησης μιας συγχώνευσης ή εξαγοράς είναι πέντε με το τέταρτο βήμα να είναι το σημαντικότερο, το οποίο είναι η ενσωμάτωση της εξαγορασθείσας εταιρείας στην εταιρεία – αγοραστή, ωστόσο η διαδικασία είναι αρκετά χρονοβόρα και επίπονη και υπάρχουν πολλές αιτίες, οι οποίες μπορεί να την επηρεάσουν ώστε να μην ολοκληρωθεί επιτυχώς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Νομικό πλαίσιο

3.1 Εισαγωγή

Για την αύξηση της κερδοφορίας, πολλές επιχειρήσεις πραγματοποιούν συγχωνεύσεις και εξαγορές για να το πετύχουν. Ωστόσο πολλές φορές, αυτές οι συγχωνεύσεις και εξαγορές μπορούν να χρησιμοποιηθούν αθέμιτα, με σκοπό να δημιουργήσουν υπερκέρδη, τα οποία προκύπτουν από την κατάχρηση της δεσπόζουσας θέσης της επιχείρησης στην αγορά. Οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής (ΗΠΑ) ήταν οι πρώτες που αντιλήφθηκαν το μεγάλο κοινωνικό και οικονομικό κόστος των μονοπωλίων και θέσπισαν τον πρώτο αντιμονοπωλιακό νόμο, γνωστό ως «Νομοσχέδιο Σέρμαν», το 1890. Το 1914 ακολούθησαν το «Νομοσχέδιο Κλείτον» και το «Νομοσχέδιο της Ομοσπονδιακής Επιτροπής Εμπορίου», όπου είχαν διπλό στόχο, την παρεμπόδιση της δημιουργίας καρτέλ και την παρεμπόδιση συγχωνεύσεων και εξαγορών, τα οποία βλάπτουν τον θεμιτό ανταγωνισμό στην αγορά. Μετά τις ΗΠΑ, ακολούθησε παρόμοια αντιμονοπωλιακή πολιτική και η Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε).

3.2 Εθνική νομοθεσία

Στην Ελλάδα, ο πρώτος νόμος που έθεσε τις βάσεις για την εξέλιξη των συγχωνεύσεων και εξαγορών ήταν ο Ν. 2190/1920 «Περί ανωνύμων εταιρειών» (ΦΕΚ Α'37/30.3.1963), που ισχύει όπως τροποποιήθηκε με τους νόμους Ν. 4548/2018 «Αναμόρφωση του δικαίου των ανωνύμων εταιρειών» (ΦΕΚ Α' 104/13-06-2018) και Ν. 4601/2019 «Εταιρικοί μετασχηματισμοί και εναρμόνιση του νομοθετικού πλαισίου με τις διατάξεις της Οδηγίας 2014/55/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16^{ης} Απριλίου 2014 για την έκδοση ηλεκτρονικών τιμολογίων στο πλαίσιο δημοσίων συμβάσεων και λοιπών διατάξεων» (ΦΕΚ Α' 44/09-03-2019) και μετέπειτα ακολούθησε ο Ν. 3190/1955 «Περί εταιρειών περιορισμένης ευθύνης» (ΦΕΚ Α'91/16-04-1955), που ισχύει όπως τροποποιήθηκε με το Ν. 4601/2019. Οι νόμοι που ακολούθησαν μετά και ενίσχυσαν τις συγχωνεύσεις και εξαγορές ήταν ο Ν. 1297/1972 «Περί παροχής φορολογικών κινήτρων δια την συγχώνευσιν ή μετατροπήν επιχειρήσεων προς δημιουργίαν μεγάλων οικονομικών μονάδων» (ΦΕΚ Α' 217/8-12-1972) και ο Ν. 2166/1993 «Κίνητρα ανάπτυξης επιχειρήσεων, διαρρυθμίσεις στην

έμμεση και άμεση φορολογία και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 137/24-08-1993), ο οποίος έδινε σημαντικές φορολογικές απαλλαγές, όπως:

- την απαλλαγή από κάθε φόρο ή τέλος υπέρ δημοσίου ή τρίτων, της συμβάσεως μετατροπής ή συγχωνεύσεως, της εισφοράς και μεταβίβασης των περιουσιακών στοιχείων και κάθε άλλης σχετικής συμφωνίας και πράξης,
- την απαλλαγή από τον φόρο εισοδήματος της υπεραξίας που ήταν αποτέλεσμα της συγχώνευσης ή μετατροπής και
- οι τυχόν ζημιές τρεχούσης ή παρελθόντων χρήσεων που υπήρχαν στον ισολογισμό της μετασχηματιζόμενης εταιρείας, μπορούσε να μεταφερθεί στην νέα εταιρεία και να συμψηφιστεί με τα κέρδη της χρήσης του μετασχηματισμού και των δυο επόμενων χρήσεων

Ωστόσο αυτές οι φοροαπαλλαγές, δεν απάλλασσαν την εταιρεία από την τήρηση βιβλίων και στοιχείων, καθώς επίσης δεν έχουν πεδίο εφαρμογής στον κλάδο της κατασκευής και εκμετάλλευσης ακινήτων. Το 2022, ψηφίστηκε νέος νόμος, ο Ν. 4935/2022 «Κίνητρα ανάπτυξης επιχειρήσεων, μέσω συνεργασιών και εταιρικών μετασχηματισμών και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 103/26-05-2022), ο οποίος τροποποιεί τον Ν. 1297/1972 και τον Ν. 2166/1993 ως προς τις φορολογικές ρυθμίσεις και τα πλεονεκτήματα ή κίνητρα που παρέχονταν από αυτούς. Ο νέος αυτός νόμος δίνει στις επιχειρήσεις φορολογικά κίνητρα, όπως:

- την απαλλαγή από τον φόρο εισοδήματος, είτε σε περίπτωση μετασχηματισμού των επιχειρήσεων, είτε σε συνεργασία προσώπων, είτε στην περίπτωση εισφοράς της ατομικής επιχείρησης,
- την απαλλαγή εισοδήματος από υπεραξία μεταβίβασης παγίων σε τρίτους,
- την απαλλαγή από το τέλος χαρτοσήμου και αναγνώριση έκπτωσης δαπανών σε περίπτωση απόκτησης εταιρικών συμμετοχών,
- την απαλλαγή από την επιβολή του φόρου συγκέντρωσης κεφαλαίου και
- η μεταφερόμενη στον ισολογισμό της νέας εταιρείας ζημία, κατά το ποσό που τυχόν δεν συμψηφίζεται με κέρδη υφιστάμενα κατά τον μετασχηματισμό, συμψηφίζεται με τα προκύπτοντα κέρδη της νέας εταιρείας της τρέχουσας ή επόμενων χρήσεων, μόνο κατά το μέρος που αναγνωρίζεται φορολογικώς, εφόσον ο κύκλος εργασιών της νέας εταιρείας ή, κατά περίπτωση, των τελευταίων δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος των μετασχηματιζόμενων

εταιρειών, αναιρούμενων των τυχόν μεταξύ τους συναλλαγών, είναι ίσος ή μεγαλύτερος από το ποσό των τετρακοσίων πενήντα χιλιάδων (450.000) ευρώ. Το ποσό της μη αναγνωριζόμενης, προς συμψηφισμό ζημίας, μπορεί να αποσβένεται κάθε χρόνο χωρίς δικαίωμα έκπτωσης από τα ακαθάριστα έσοδα ή συμψηφισμού με τα προκύπτοντα κέρδη.

Οι συγχωνεύσεις και εξαγορές, μπορούν να χρησιμοποιηθούν με αθέμιτο τρόπο, ώστε οι επιχειρήσεις να αποκτήσουν δεσπόζουσα θέση και να γίνεται κατάχρηση αυτής, δηλαδή να μπορούν να ασκούν σημαντική επιρροή στην λειτουργία της αγοράς. Για την αποφυγή μιας τέτοιας περίπτωσης εφαρμόζεται ο νόμος Ν. 3959/2011 «Προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού» (ΦΕΚ Α' 93/20-04-2011), που ισχύει όπως τροποποιήθηκε από τον νόμο Ν. 4886/2022 «Εκσυγχρονισμός του δικαίου ανταγωνισμού για την ψηφιακή εποχή - Τροποποίηση του Ν. 3959/2011 και ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2018 για την παροχή αρμοδιοτήτων στις αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών, ώστε να επιβάλλουν αποτελεσματικότερα τους κανόνες και για τη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 12/24.01.2022). Αρμόδια για την εφαρμογή του νόμου αυτού είναι η Επιτροπή Ανταγωνισμού (Ε.Α), η οποία είναι μορφή ανεξάρτητης αρχής, με διοικητική και οικονομική ανεξαρτησία, νομικό πρόσωπο δικαίου και δυνατότητα κανονιστικής παρέμβασης σε οικονομικούς κλάδους.

3.3 Ευρωπαϊκή νομοθεσία

Την 21^η Δεκεμβρίου 1989, στις Βρυξέλλες, δημοσιεύτηκε ο κανονισμός (ΕΟΚ) με αριθμό 4064/89 του συμβουλίου για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων, ο οποίος ξεκίνησε να ισχύει την 21^η Σεπτεμβρίου 1990. Ο κανονισμός αυτός σχετίζεται με τις συγχωνεύσεις και εξαγορές σε κράτη – μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.), αλλά και σε κράτη εκτός αυτής, τα οποία εμπορεύονται σε χώρες της Ε.Ε.. Αυτός ο κανονισμός τροποποιήθηκε στις 20 Ιανουαρίου 2004, στις Βρυξέλλες, με τον κανονισμό με αριθμό 139/2004 («Κοινοτικός κανονισμός συγκεντρώσεων») και ξεκίνησε να εφαρμόζεται από την 1^η Μαΐου του ίδιου έτους.

Σύμφωνα με το Άρθρο 1 του κανονισμού, μια συγκέντρωση έχει κοινοτική διάσταση όταν:

- α) ο συνολικός κύκλος εργασιών που πραγματοποιούν παγκοσμίως όλες οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις υπερβαίνει τα πέντε (5) δισεκατομμύρια ευρώ και
- β) δύο τουλάχιστον από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιούν, κάθε μία χωριστά, συνολικό κύκλο εργασιών άνω των διακοσίων πενήντα (250) εκατομμυρίων ευρώ,

εκτός εάν κάθε μία από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιεί άνω των δύο τρίτων (2/3) του συνολικού κοινοτικού κύκλου εργασιών της σε ένα και μόνο κράτος μέλος.

Μία συγκέντρωση που δεν υπερβαίνει τα κατώτατα όρια που προαναφέρθηκαν παραπάνω, έχει κοινοτική διάσταση, εφόσον:

- α) ο συνολικός κύκλος εργασιών που πραγματοποιούν όλες οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις παγκοσμίως υπερβαίνει τα δύομιση (2,5) δισεκατομμύρια ευρώ,
- β) ο συνολικός κύκλος εργασιών που πραγματοποιούν όλες οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις σε κάθε ένα από τρία τουλάχιστον κράτη μέλη, υπερβαίνει τα εκατό (100) εκατομμύρια ευρώ,
- γ) σε κάθε ένα από τα τρία τουλάχιστον κράτη μέλη που λαμβάνονται υπόψη για τους σκοπούς της απαίτησης (β), δύο τουλάχιστον από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιούν, κάθε μία χωριστά, συνολικό κύκλο εργασιών άνω των είκοσι πέντε (25) εκατομμυρίων ευρώ και
- δ) δύο τουλάχιστον από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιούν, κάθε μία χωριστά, εντός της Κοινότητας, συνολικό κύκλο εργασιών άνω των εκατό (100) εκατομμυρίων ευρώ,

εκτός εάν κάθε μία από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιεί άνω των δύο τρίτων (2/3) του συνολικού κοινοτικού κύκλου εργασιών της σε ένα και μόνο κράτος μέλος.

Αρμόδιο όργανο για την τήρηση του κανονισμού για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων είναι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ανταγωνισμού, η οποία αποφασίζει αν μια συγκέντρωση είναι συμβατή με την κοινή αγορά, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Κανονισμού. Η Επιτροπή δύναται να διενεργεί κάθε αναγκαίο έλεγχο σε επιχειρήσεις και ενώσεις επιχειρήσεων, σύμφωνα με το άρθρο 13 του Κανονισμού. Οι υπάλληλοι και τα λοιπά

συνοδεύοντα άτομα που έχουν εξουσιοδοτηθεί από την Επιτροπή για τη διενέργεια ελέγχου, έχουν την εξουσία:

- α) να εισέρχονται σε κάθε χώρο, γήπεδο και μεταφορικό μέσο των επιχειρήσεων και ενώσεων επιχειρήσεων,
- β) να ελέγχουν τα βιβλία και άλλα επιχειρηματικά έγγραφα, ανεξαρτήτως της μορφής αποθήκευσής τους,
- γ) να πραγματοποιούν ή να αποκτούν υπό οποιαδήποτε μορφή αντίγραφα ή αποσπάσματα των εν λόγω βιβλίων και εγγράφων,
- δ) να σφραγίζουν οποιονδήποτε επαγγελματικό χώρο και βιβλία ή έγγραφα κατά το χρονικό διάστημα και στο βαθμό που απαιτούνται για το έλεγχο και
- ε) να ζητούν από κάθε εκπρόσωπο ή μέλος του προσωπικού της επιχείρησης ή ένωσης επιχειρήσεων επεξηγήσεις για πραγματικά στοιχεία ή έγγραφα που σχετίζονται με το αντικείμενο και το σκοπό του ελέγχου και να καταγράφουν τις απαντήσεις τους.

Οι υπάλληλοι και τα λοιπά συνοδεύοντα άτομα που έχουν εξουσιοδοτηθεί από την Επιτροπή για τη διενέργεια ελέγχου ασκούν τις εξουσίες τους αφού προηγουμένως επιδείξουν γραπτό ένταλμα, στο οποίο προσδιορίζονται το αντικείμενο και ο σκοπός του ελέγχου.

3.4 Ανακεφαλαίωση

Ανακεφαλαιώνοντας το 3^ο Κεφάλαιο, η αρχή για το νομικό πλαίσιο κατά των μονοπωλίων και της ύπαρξης καρτέλ, την έκαναν οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής (ΗΠΑ) θεσπίζοντας τον πρώτο αντιμονοπωλιακό νόμο, το 1890. Μετά τις ΗΠΑ, ακολούθησε παρόμοια αντιμονοπωλιακή πολιτική και η Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε), επομένως και η Ελλάδα. Στην Ελλάδα, τις βάσεις για την εξέλιξη των συγχωνεύσεων και εξαγορών τις έθεσε ο νόμος Ν. 2190/1920 το 1920 και μετέπειτα ακολούθησε το 1955 ο νόμος Ν. 3190/1955. Οι νόμοι που ακολούθησαν μετά και ενίσχυσαν τις συγχωνεύσεις και εξαγορές, δηλαδή τον μετασχηματισμό των επιχειρήσεων, ήταν οι νόμοι Ν. 1297/1972 (ΦΕΚ Α' 217/8-12-1972) και Ν. 2166/1993 (ΦΕΚ Α' 137/24-08-1993), δίνοντας σημαντικές φορολογικές απαλλαγές και κίνητρα. Το 2022, ψηφίστηκε

νέος νόμος, ο Ν. 4935/2022, ο οποίος τροποποιεί τον Ν. 1297/1972 και τον Ν. 2166/1993 ως προς τις φορολογικές ρυθμίσεις και τα πλεονεκτήματα ή κίνητρα που παρέχονταν από αυτούς, χωρίς ωστόσο αυτές οι φοροαπαλλαγές, να απάλλασσαν την εταιρεία από την τήρηση βιβλίων και στοιχείων, καθώς και να έχουν πεδίο εφαρμογής τον κατασκευαστικό κλάδο. Αρμόδια επιτροπή για την τήρηση της εφαρμογής του νόμου αυτού είναι η Επιτροπή Ανταγωνισμού για την Ελλάδα. Για την Ε.Ε., υπάρχει άλλη επιτροπή αρμόδια για την τήρηση του ανταγωνισμού για τα κράτη μέλη και για τα μη κράτη μέλη που εμπορεύονται εντός αυτής, η οποία είναι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ανταγωνισμού Το δίκαιο της Ε.Ε. για την προστασία του ανταγωνισμού δημοσιεύτηκε πρώτη φορά το 1989, μέσω του κανονισμού (ΕΟΚ) με αριθμό 4064/89, ενώ από το 2004 έως σήμερα, ισχύει ο κανονισμός με αριθμό 139/2004, ο οποίος ελέγχει την συγκέντρωση μεταξύ επιχειρήσεων. Ο κανονισμός αυτός ενεργεί σε στενή και συνεχή συνεργασία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ανταγωνισμού με τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών, από τα οποία συλλέγει πληροφορίες, ώστε να εξασφαλίσει ένα σύστημα γνήσιου ανταγωνισμού στην κοινή αγορά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Μετατροπές εταιρειών

4.1 Εισαγωγή

Οι επιχειρήσεις θέλοντας να προσαρμοστούν στις ανάγκες της εποχής και στα συνεχώς μεταβαλλόμενα οικονομικά δεδομένα, αναζητούν νέες μορφές λειτουργίας και ανάπτυξης μέσω της αλλαγής της νομικής τους μορφής ή μέσω της συγχώνευσής τους με άλλες επιχειρήσεις με στόχο να ανταποκριθούν στα ζητήματα που προκύπτουν. Ουσιαστικά η μετατροπή μιας εταιρείας, είναι η πράξη με την οποία μια εταιρεία μεταβάλλει την νομική της υπόσταση, διατηρώντας την νομική της προσωπικότητα, χωρίς να λυθεί ή να τεθεί υπό εκκαθάριση.

Οι εταιρικοί μετασχηματισμοί πραγματοποιούνται με τα μέσα που προβλέπει το εταιρικό δίκαιο και τα αποτελέσματά τους επέρχονται με την καταχώρησή τους στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ.). Η μετατροπή των εταιρειών δεν τελειώνει στην τροποποίηση του καταστατικού ή, σε ορισμένες περιπτώσεις, της εταιρικής σύμβασης της μετασχηματιζόμενης εταιρείας, αλλά **σηματοδοτεί** την αλλαγή του συστήματος κανόνων που ρυθμίζουν όλη τη λειτουργία της εταιρείας και τις σχέσεις της με τα ενδιαφερόμενα μέρη της. Σε διαδικασία μετασχηματισμού μπορούν να υποβληθούν όλες οι εταιρείες, όλων των νομικών μορφών, δηλαδή

- Ομόρρυθμες Εταιρείες (Ο.Ε),
- Ετερόρρυθμες Εταιρείες (Ε.Ε),
- Ανώνυμες Εταιρείες (Α.Ε),
- Εταιρείες Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε),
- Ιδιωτικές Κεφαλαιουχικές Εταιρείες (Ι.Κ.Ε),
- Κοινοπραξίες,
- Αστικοί Συνεταιρισμοί,

ακόμα και αυτές που είτε έχουν προχωρήσει σε λύση, λόγω παρόδου του χρόνου ζωής τους ή απόφασης της συνέλευσης ή των εταίρων, είτε έχουν κηρυχθεί σε πτώχευση, εφόσον πρώτα επικυρωθεί σχέδιο αναδιοργάνωσης ή εξοφληθούν όλοι οι πιστωτές.

Για την ενίσχυση των επιχειρήσεων να προβούν σε μετασχηματισμό, έχει δημιουργηθεί ένα θεσμικό πλαίσιο με νομοθετήματα που τις βοηθούν με κίνητρα και φοροαπαλλαγές,

όπως είναι οι νόμοι Ν. 1297/1972, Ν. 2166/1993 και Ν. 4935/2022. Αυτά τα νομοθετήματα, θα μελετηθούν παρακάτω, αναλύοντας τον τρόπο με τον οποίο βοηθούν τις εταιρείες και τους δίνουν κίνητρα να μετασχηματιστούν, αλλά και ποιες προϋποθέσεις πρέπει να τηρούν, ώστε να ενταχθούν στους νόμους αυτούς.

4.2 Μετατροπές επιχειρήσεων με βάση τον Ν. 1297/1972

Ο νόμος Ν. 1297/1972 δημιουργήθηκε με σκοπό την ανάπτυξη των ιδιωτικών εταιρειών σε μεγάλες οικονομικές μονάδες, ικανές να ανταποκριθούν στα προβλήματα της εποχής. Οι επιχειρήσεις, οποιασδήποτε νομικής μορφής, μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν αυτόν τον νόμο για να μετατραπούν σε Α.Ε., καθώς και σε Ε.Π.Ε, αρκεί να μην ήταν μονοπρόσωπη Ε.Π.Ε. και η μετασχηματιζόμενη εταιρεία να μην ήταν Α.Ε., στην περίπτωση μετασχηματισμού σε Ε.Π.Ε., μέχρι και τον 12^ο του 2011, έπειτα από παράταση που δόθηκε στην ισχύ του νόμου με το άρθρο 79 παράγραφο 1 του Ν. 3746/2009. Το νομοθέτημα παρέχει διάφορα κίνητρα, φορολογικές διευκολύνσεις και απαλλαγές στις επιχειρήσεις που μετασχηματίζονται σε Α.Ε. ή Ε.Π.Ε. και εφαρμόζονται στις εξής περιπτώσεις:

- μετατροπή επιχειρήσεων οποιασδήποτε νομικής μορφής σε Α.Ε.,
- μετατροπή επιχειρήσεων οποιασδήποτε νομικής μορφής, εκτός από Α.Ε., σε Ε.Π.Ε,
- συγχώνευση επιχειρήσεων, είτε με απορρόφηση της επιχείρησης από Α.Ε. είτε με σύσταση νέας Α.Ε.,
- συγχώνευση επιχειρήσεων οποιασδήποτε νομικής μορφής, εκτός Α.Ε., είτε με απορρόφηση της επιχείρησης από Ε.Π.Ε. είτε με σύσταση νέας Ε.Π.Ε..
- εισφορά τμήματος ή κλάδου υπάρχουσας επιχείρησης σε υφιστάμενη ή καινούργια Α.Ε., με την προϋπόθεση ότι το μετοχικό κεφάλαιο, μετά την εισφορά της απορροφούσας εταιρεία, δεν θα είναι κατώτερο των 100.000.000 δραχμών, δηλαδή περίπου 300.000 ευρώ και το κεφάλαιο της εισφέρουσας επιχείρησης, αν πρόκειται για Α.Ε ή Ε.Π.Ε., δεν θα υπολείπεται από τα όρια που ορίζει ο νόμος στο άρθρο 7 παράγραφο 1 και 2.
- συγχώνευση ή μετατροπή γεωργικών συνεταιριστικών οργανώσεων και επιχειρήσεων αυτών, όπως ορίζει ο νόμος στο άρθρο 7 παράγραφο 3,

- συγχώνευση βιομηχανικών ή βιοτεχνικών επιχειρήσεων, εκτός Α.Ε, με στόχο την σύσταση βιομηχανικής ή βιοτεχνικής προσωπικής εταιρείας ή Ε.Π.Ε, όπως ορίζει το άρθρο 9 του νόμου,
- μετατροπή άτυπης εταιρείας σε Α.Ε. ή Ε.Π.Ε. και
- μετατροπή κοινοπραξίας ή κοινωνίας αστικού δικαίου σε Α.Ε..

Οι περιπτώσεις για τις οποίες ο Ν. 1297/1972, δεν έχει ισχύ είναι για συγχωνεύσεις με επιχειρήσεις αλλοδαπής, για εταιρείες στον κατασκευαστικό κλάδο και στον κλάδο εκμετάλλευσης πάσης φύσεως ακινήτων, εκτός των ξενοδοχείων, ενώ εφαρμόζεται στην συγχώνευση Α.Ε. με απορρόφηση, όταν η δραστηριότητα της απορροφούσας εταιρείας είναι κατά κύριο λόγο η κατασκευή ή η εκμετάλλευση πάσης φύσεως ακινήτων και η δραστηριότητα της απορροφουμένης εταιρείας δεν εμπίπτει σε κάποιο από αυτά τα αντικείμενα (άρθρο 12).

Τα φορολογικά ευεργετήματα του Ν. 1297/1972 είναι τα εξής:

1. απαλλαγή φορολογίας εισοδήματος από την υπεραξία, η οποία προκύπτει από την απογραφή των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού, κατά τον χρόνο μετατροπής της εταιρείας, αλλά εμφανίζεται σε λογαριασμούς τάξεως της μετασχηματιζόμενης εταιρείας και θεωρείται ότι περιέχεται σε αυτήν. Η υπεραξία θα φορολογηθεί σε περίπτωση διάλυσης της εταιρείας για οποιοδήποτε λόγο, σύμφωνα με την φορολογία που θα ισχύει την περίοδο διάλυσής της,
2. απαλλαγή από τον φόρο μεταβίβασης των εισφερόμενων ακινήτων, και συγκεκριμένα για τα ακίνητα που ανήκουν στην μετατρεπόμενη ή συγχωνευμένη εταιρεία και πρόκειται να χρησιμοποιηθούν από την μετατρέπουσα ή συγχωνευθείσα εταιρεία για τουλάχιστον πέντε (5) χρόνια. Εντός της πενταετίας, η εταιρεία μπορεί να εκμισθώσει τα ακίνητα, με την προϋπόθεση ότι δεν μεταβάλλεται το κύριο αντικείμενο εργασίας της, καθώς και να τα εκποιήσει, με την προϋπόθεση ότι εντός δυο (2) ετών θα τα έχει αντικαταστήσει με άλλα τουλάχιστον ίσης αξίας,
3. απαλλαγή από κάθε φόρο ή τέλος υπέρ του Δημοσίου και εισφοράς υπέρ τρίτων της σύμβασης συγχώνευσης ή μετατροπής και κάθε σχετική πράξη,
4. αναστολή φορολόγησης των φορολογικών κρατήσεων, με την προϋπόθεση ότι μεταφέρονται σε αποθεματικούς λογαριασμούς της μετατρεπόμενης εταιρείας,

5. μεταφορά των απαλλαγών και κινήτρων των νομοθετημάτων Ν.Δ. 4002/1959, Α.Ν. 147/1967 και Ν.Δ. 1078/1971, στο μέτρο που δεν έγινε χρήση αυτών και
6. σχηματισμός αφορολόγητου αποθεματικού από τα αδιανέμητα κέρδη της επόμενης πενταετίας.

Ωστόσο, τα παραπάνω ευεργετήματα εφαρμόζονται, εφόσον ικανοποιούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις, ανάλογα την νομική μορφή που θα πάρουν μετά τον μετασχηματισμό:

1. οι Α.Ε., που προέρχονται από μετατροπή ή συγχώνευση ή απορροφά άλλες εταιρείες, πρέπει να έχουν τουλάχιστον 300.000 ευρώ μετοχικό κεφάλαιο και οι μετοχές της Α.Ε. πρέπει να είναι υποχρεωτικά ονομαστικές στο σύνολό τους και μη μεταβιβάσιμες σε ποσοστό 75% για πέντε (5) έτη,
2. οι Ε.Π.Ε., που προέρχονται από μετατροπή ή συγχώνευση, πρέπει να έχουν τουλάχιστον 146.735 ευρώ κεφάλαιο και τα εταιρικά μερίδια να μην είναι μεταβιβάσιμα σε ποσοστό 75% για πέντε (5) έτη.

4.3 Μετατροπές επιχειρήσεων με βάση τον Ν. 2166/1993

Μετά το νόμο Ν. 1297/1972, ακολούθησε ο νόμος Ν. 2166/1993, ο οποίος προσπάθησε να διευκολύνει τις διαδικασίες μετασχηματισμού των εταιριών και να κλείσει κάποια ζητήματα που δεν είχαν διευθετηθεί με το προηγούμενο νομοθέτημα. Επιπλέον ο Ν. 2166/1993, έδωσε επιπλέον κίνητρα και φοροαπαλλαγές, τα οποία μπορούν να εφαρμοστούν στις εξής περιπτώσεις:

- μετατροπή ή συγχώνευση εταιριών με έδρα την Ελλάδα και οποιασδήποτε νομικής μορφής, σε ημεδαπή Α.Ε. ή Ε.Π.Ε.,
- απορρόφηση επιχειρήσεων από υφιστάμενη ημεδαπή Α.Ε. ή Ε.Π.Ε.,
- συγχώνευση Α.Ε. είτε με απορρόφηση ή εξαγορά μίας ή περισσότερων Α.Ε. από υφιστάμενη Α.Ε, είτε με σύσταση νέας Α.Ε.,
- διάσπαση Α.Ε, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 81 του Ν. 2190/1920, με την προϋπόθεση ότι η απορρόφηση γίνεται από υφιστάμενες Α.Ε.,
- εισφορά από υφιστάμενη εταιρεία, οποιασδήποτε νομικής μορφής, ενός ή περισσότερων μερών της σε υφιστάμενη Α.Ε. και

- συγχώνευση αστικών συνεταιρισμών, με σκοπό την ίδρυση ενός νέου αστικού συνεταιρισμού, όπως προστέθηκε από το άρθρο 4 παράγραφος 11 του Ν. 2390/1996.

Οι περιπτώσεις για τις οποίες ο Ν. 2166/1993, δεν έχει ισχύ είναι για εταιρείες στον κατασκευαστικό κλάδο και στον κλάδο εκμετάλλευσης πάσης φύσεως ακινήτων, εκτός των ξενοδοχείων, σύμφωνα με τον Ν. 2386/1996 άρθρο 7 παράγραφος 11, αλλά, σε αντίθεση με τον Ν. 1297/1972, επιτρέπει την μετατροπή ή συγχώνευση σε ημεδαπές Α.Ε. ή Ε.Π.Ε. και τα υποκαταστήματα αλλοδαπών Α.Ε ή Ε.Π.Ε..

Τα φορολογικά ευεργετήματα του Ν. 2166/1993 είναι τα εξής:

1. απαλλαγή από κάθε φόρο (φόρος συγκεντρώσεως κεφαλαίου , φόρο εισοδήματος), τέλος χαρτοσήμου ή οποιαδήποτε άλλο τέλος υπέρ του Δημοσίου ή / και εισφοράς ή δικαίωμα υπέρ τρίτων, της σύμβασης μετασχηματισμού, της εισφοράς και της μεταβίβασης των ενεργητικών και παθητικών στοιχείων των μετασχηματιζόμενων εταιρειών, κάθε σχετικής πράξης ή συμφωνίας, που αφορά την εισφορά ή μεταβίβαση στοιχείων του ενεργητικού ή παθητικού ή άλλων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων και κάθε σχετικής πράξης ή συμφωνίας που απαιτείται για τον μετασχηματισμό ή την σύσταση νέας εταιρείας,
2. μεταφορά των φοροαπαλλαγών και κινήτρων των νομοθετημάτων Ν. 4002/1959, Ν. 289/1976, Ν. 1262/1982, Ν. 1828/1989, Ν. 1882/1989 και Ν. 1892/1990, στην καινούργια εταιρεία, κατά το μέτρο που δεν έκαναν χρήση των κινήτρων,
3. απαλλαγή φορολόγησης των αφορολόγητων κρατήσεων από τα κέρδη ή των ειδικών αφορολόγητων αποθεματικών των μη διανεμημένων κερδών κατά τον χρόνο του μετασχηματισμού και εφόσον αυτά εμφανίζονται σε ειδικούς λογαριασμούς,
4. μεταφορά ζημιάς στον ισολογισμό της νέας εταιρείας, κατά το ποσό που δεν έχει συμψηφιστεί με υφιστάμενα κέρδη κατά τον μετασχηματισμό, συμψηφίζεται με τα επερχόμενα κέρδη των επόμενων δύο (2) χρήσεων αυτής, κατά μέρος που αναγνωρίζεται φορολογικώς και
5. σχηματισμός αποθεματικού αφορολόγητου, για την πραγματοποίηση νέων επενδύσεων στον παραγωγικό τομέα.

Ωστόσο, τα ευεργετήματα που αναφέρθηκαν εφαρμόζονται, εφόσον ικανοποιούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

1. οι Α.Ε., που προέρχονται από μετατροπή ή συγχώνευση ή απορροφά άλλες εταιρείες, πρέπει να έχουν τουλάχιστον 300.000 ευρώ μετοχικό κεφάλαιο και οι Ε.Π.Ε τουλάχιστον 150.000 ευρώ κεφάλαιο.
2. οι μετασχηματιζόμενες επιχειρήσεις θα τηρούν βιβλία Γ' κατηγορίας,
3. οι μετασχηματιζόμενες επιχειρήσεις θα πρέπει να συντάξουν τουλάχιστον έναν ισολογισμό για δωδεκάμηνο ή μεγαλύτερο χρονικό διάστημα (μέχρι 24 μήνες) και
4. η εταιρεία που απορροφά άλλη Α.Ε. ή τμήμα άλλης επιχείρησης θα πρέπει να είναι υφιστάμενη και όχι νεοϊδρυόμενη.

4.4 Μετατροπές επιχειρήσεων με βάση τον Ν. 4935/2022

Το Μάιο του 2022, ψηφίστηκε ο νόμος 4935/2022, ο οποίος τροποποιεί τους νόμους 1297/1972 και 2166/1993, ως προς τις φορολογικές ρυθμίσεις και τα κίνητρα που παρέχονταν από αυτούς. Η εφαρμογή των άρθρων 1-9 του Ν. 4935/2022, πλέον αποκλείει την εφαρμογή των Ν.1297/1972, Ν. 2166/1993 και Ν. 4172/2013 («Φορολογία εισοδήματος, επείγοντα μέτρα εφαρμογής του Ν. 4046/2012, του Ν. 4093/2012 και του Ν. 4127/2013 και άλλες διατάξεις»). Ο παρόν νόμος προσφέρει φορολογικά κίνητρα, τα οποία μπορούν να εφαρμοστούν στις εξής περιπτώσεις:

- οποιαδήποτε μορφή μετασχηματισμού της επιχείρησης, δηλαδή είτε με συγχώνευση, είτε με διάσπαση, είτε με μετατροπή και
- συνεργασία προσώπων, όπου με τον όρο συνεργασία σύμφωνα με την παράγραφο β) του άρθρου 2 του νόμου, νοείται η σχέση που συγκεντρώνει συνολικά τα εξής:
  - i. υπάρχει οποιαδήποτε μορφή σύμβασης ή συμφωνίας μεταξύ μη συνδεδεμένων προσώπων,
  - ii. ιδρύεται οποιαδήποτε μορφή νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας από δυο ή περισσότερα πρόσωπα, ανεξαρτήτως της νομικής μορφής ή με δραστηριότητα τη συμβολοιακή γεωργία ή τη σύμβαση δικαιόχρησης (franchising),

- iii. έχει σκοπό την από κοινού προώθηση των δραστηριοτήτων των συνεργαζόμενων εταιρειών ή προσώπων,
- iv. έχει διάρκεια τουλάχιστον πέντε (5) έτη από την ημερομηνία σύναψης της συμφωνίας ή ίδρυσης του νομικού προσώπου ή οντότητας και
- v. οι εταιρείες που μετέχουν σε αυτή, έχουν συνολικό μέσο κύκλο εργασιών τουλάχιστον ίσο με ποσοστό της τάξης του εκατό πενήντα τις εκατό (150%) του κύκλου εργασιών της εταιρείας με τον μεγαλύτερο κύκλο εργασιών της τελευταίας τριετίας, μεταξύ των επιχειρήσεων που συνεργάζονται μεταξύ τους.

Οι περιπτώσεις για τις οποίες ο Ν. 4935/2022, δεν έχει ισχύ είναι για εταιρείες στον κατασκευαστικό κλάδο, καθώς και για μετασχηματισμούς και συνεργασίες, όπου μετέχουν με οποιοδήποτε τρόπο κατασκευαστικές κοινοπραξίες.

Τα φορολογικά ευεργετήματα του Ν. 4935/2022 είναι τα εξής:

1. απαλλαγή από τον φόρο εισοδήματος επί των πραγματοποιούμενων προ φόρου κερδών στην νέα εταιρεία. στην περίπτωση μετασχηματισμών εταιρειών ή εισφοράς ατομικής επιχείρησης, κατά ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%),
2. απαλλαγή από τον φόρο εισοδήματος για κάθε συνεργαζόμενο μέλος επί των πραγματοποιούμενων προ φόρων κερδών, στην περίπτωση της συνεργασίας προσώπων, κατά ποσοστό της τάξης του τριάντα τοις εκατό (30%),
3. απαλλαγή από το φόρο εισοδήματος σε φυσικά πρόσωπα, κατά κύριο επάγγελμα αγρότες (άσκηση ατομικής αγροτικής δραστηριότητας), κατά ποσοστό της τάξης του πενήντα τοις εκατό (50%),
4. απαλλαγή από τον φόρο εισοδήματος από υπεραξία μεταβίβασης παγίων του ενεργητικού της νέας εταιρείας σε τρίτο,
5. διατήρηση σε ισχύ διοικητικών αδειών, δηλαδή σε περίπτωση εισφοράς ατομικής επιχείρησης, οι πάσης φύσεως διοικητικές άδειες συνεχίζουν να ισχύουν υπέρ της νέας εταιρείας,
6. απαλλαγή από το τέλος χαρτοσήμου ή οποιοδήποτε άλλο τέλος υπέρ του Δημοσίου, ως και εισφορά ή δικαίωμα υπέρ οποιουδήποτε τρίτου,
7. αναγνώριση έκπτωσης όλων των δαπανών που προκύπτουν από την απόκτηση εταιρικών συμμετοχών,

8. μεταφορά ζημιάς στον ισολογισμό της νέας εταιρείας, κατά το ποσό που δεν έχει συμψηφιστεί με υφιστάμενα κέρδη κατά τον μετασχηματισμό, συμψηφίζεται με τα κέρδη που θα προκύψουν την τρέχουσα ή επομένων χρήσεων, μόνο κατά το μέρος που αναγνωρίζεται φορολογικώς, εφόσον ο κύκλος εργασιών της νέας εταιρείας, αφαιρούμενων τυχόν συναλλαγές μεταξύ των μετασχηματιζόμενων εταιρειών, είναι τουλάχιστον 450.000€ και
9. απαλλαγή από τον φόρο συγκέντρωσης κεφαλαίου.

Ωστόσο, τα ευεργετήματα αυτά εφαρμόζονται, εφόσον ικανοποιούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

1. Στην περίπτωση της απαλλαγής του φόρου εισοδήματος από μετασχηματισμό επιχειρήσεων, θα πρέπει ο συνολικός κύκλος εργασιών των μετασχηματιζόμενων εταιρειών να είναι τουλάχιστον ίσος με ποσοστό εκατό πενήντα τοις εκατό (150%) του κύκλου εργασιών της εταιρείας με τον μεγαλύτερο κύκλο εργασιών της τελευταίας τριετίας, οι μετασχηματιζόμενες εταιρείες θα πρέπει να είναι πολύ μικρές, μικρές ή μεσαίες επιχειρήσεις, ο κύκλος εργασιών της νέας εταιρείας, αφαιρούμενων τυχόν συναλλαγών των επιχειρήσεων που μετέχουν σε αυτή, να είναι τουλάχιστον ίσο με 375.000€ και η νέα εταιρεία να απασχολεί τουλάχιστον εννέα (9) άτομα προσωπικό, με πλήρη απασχόληση.
2. Στην περίπτωση της απαλλαγής του φόρου εισοδήματος από συνεργασία προσώπων και εν δυνάμει ίδρυση νέου νομικού προσώπου ή οντότητας, θα πρέπει ο κάθε συνεργαζόμενος να προσφέρει στο εταιρικό κεφάλαιο τού υπό ίδρυση νομικού προσώπου ή οντότητας ποσό τουλάχιστον ίσο με το δέκα τοις εκατό (10%) του εταιρικού του κεφαλαίου και το εταιρικό κεφάλαιο να είναι τουλάχιστον ίσο με 125.000€.
3. Στην περίπτωση απαλλαγής φόρου εισοδήματος από εισφορά ατομικής επιχείρησης, θα πρέπει η εισφερόμενη επιχείρηση να έχει ξεκινήσει την δραστηριότητά της τουλάχιστον μια τριετία πριν από την ημερομηνία εισφοράς, η νέα εταιρεία θα πρέπει να τηρεί λογιστικά αρχεία με το διπλογραφικό σύστημα και στην περίπτωση εισφοράς περισσότερων της μιας επιχείρησης, ο κύκλος εργασιών της νέας εταιρείας θα πρέπει να είναι τουλάχιστον ίσο με ποσοστό εκατό πενήντα τοις εκατό (150%) από τον κύκλο εργασιών της

επιχείρησης με τον μεγαλύτερο μέσο κύκλο εργασιών της τελευταίας τριετίας, μεταξύ των εισφερόμενων επιχειρήσεων.

4. Στην περίπτωση μετασχηματισμού επιχείρησης ή εισφοράς ατομικής επιχείρησης, το φορολογικό όφελος, σε διάστημα εννέα (9) ετών από την ημερομηνία εφαρμογής της απαλλαγής φόρου, δεν πρέπει να είναι μεγαλύτερο από το 500.000€.
5. Στην περίπτωση της συνεργασίας προσώπων, το φορολογικό όφελος, σε διάστημα εννέα (9) ετών από την ημερομηνία εφαρμογής της απαλλαγής φόρου, δεν πρέπει να ξεπερνά τις 125.000€ για κάθε συνεργαζόμενο πρόσωπο, οι οποίες προκύπτει από τα κέρδη που επιφέρει η συνεργασία για καθένα από τα πρόσωπα αυτά.
6. Στην περίπτωση απαλλαγής εισοδήματος από υπεραξία μεταβίβασης παγίων, θα πρέπει ο κύκλος εργασιών της νέας εταιρείας, αφαιρούμενων τυχόν συναλλαγών μεταξύ των μετασχηματιζόμενων εταιρειών, να είναι τουλάχιστον ίσο με 375.000€, η μεταβίβαση των στοιχείων παγίου της νέας εταιρείας σε τρίτο, να αφορά σε στοιχεία που μεταβιβάστηκαν από τις μετασχηματιζόμενες εταιρείες και οι μεταβιβάσεις πραγματοποιούνται εντός πενταετίας από την ημερομηνία ολοκλήρωσης του μετασχηματισμού ή της εισφοράς της εταιρείας και η συνολική αξία των στοιχείων του παγίου της νέας εταιρείας που μεταβιβάζονται να είναι ίση ή μικρότερη από το είκοσι τοις εκατό (20%) του μέσου κύκλου εργασιών των μετασχηματιζόμενων εταιρειών της τελευταίας τριετίας.
7. Στην περίπτωση έκπτωσης δαπανών λόγω απόκτησης εταιρικών συμμετοχών, θα πρέπει ο συνολικός κύκλος εργασιών της εταιρείας – πωλητή των μετοχών και της εταιρείας – αγοραστή αυτών, να είναι τουλάχιστον 450.000€ και το συνολικό ποσό των δαπανών που εκπίπτουν, να μην είναι μεγαλύτερα από το τριάντα τοις εκατό (30%) του μέσου κύκλου εργασιών της εταιρείας – αγοραστή κατά την τελευταία τριετία πριν την απόκτηση αυτών.
8. Στην περίπτωση μεταβίβασης ακινήτων, θα πρέπει τα ακίνητα να χρησιμοποιηθούν για τις ανάγκες της νέας εταιρείας για τουλάχιστον μια πενταετία. Ωστόσο επιτρέπεται εντός αυτού του διαστήματος τα ακίνητα να εκμισθωθούν ή να εκποιηθούν, μόνο που στην περίπτωση της εκποίησης, η εταιρεία θα πρέπει να αποκτήσει ακίνητα ή άλλα πάγια τουλάχιστον ίσης αξίας, τα οποία θα εξυπηρετούν τις ανάγκες της.

9. Στην περίπτωση απαλλαγής από τον φόρο συγκέντρωσης κεφαλαίου, θα πρέπει ο κύκλος εργασιών της νέας εταιρείας, αφαιρούμενων τυχόν συναλλαγών μεταξύ των μετασχηματιζόμενων εταιρειών, να είναι τουλάχιστον ίσος με 450.000€.
10. Στην περίπτωση απαλλαγής του φόρου εισοδήματος των φυσικών προσώπων, με κύριο επάγγελμα αγρότες, θα πρέπει είτε οι αγρότες να είναι μέλη νομικών προσώπων και ενώσεων προσώπων εγγεγραμμένοι στο Εθνικό Μητρώο Αγροτικών Συνεταιρισμών και άλλων συλλογικών φορέων και να προμηθεύουν το νομικό πρόσωπο ή οντότητα με ποσότητες τουλάχιστον ίσες με το εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%) της συνολικής ποσότητας της παραγωγής τους ή να είναι αγρότες που έχουν συνάψει σύμβαση, με αντικείμενο τη συμβολαιακή γεωργία, με συγκεκριμένη επιχείρηση – αγοραστή και στην οποία θα δεσμεύονται την εισφορά προϊόντων τουλάχιστον ίσων με το εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%) της συνολικής ποσότητας της παραγωγής τους.

4.5 Ανακεφαλαίωση

Ανακεφαλαιώνοντας το Κεφάλαιο 4, ο πρώτος νόμος που δημιουργήθηκε με σκοπό την ανάπτυξη των ιδιωτικών εταιρειών σε μεγάλες οικονομικές μονάδες ήταν ο Ν. 1297/1972, και μετά ακολούθησε ο Ν. 2166/1993, ο οποίος προσπάθησε να διευκολύνει τις διαδικασίες μετασχηματισμού των εταιρειών και να κλείσει κάποια ζητήματα που δεν είχαν διευθετηθεί με τον Ν.1297/1972. Μια βασική διαφορά των δύο αυτών νομοθετημάτων είναι ότι ο Ν. 1297/1972 δεν εφαρμοζόταν για συγχωνεύσεις εταιρειών με εταιρείες της αλλοδαπής, σε αντίθεση με τον Ν. 2166/1993 που τις επέτρεπε αυτές τις συγχωνεύσεις. Επίσης ο Ν. 1297/1972 έβαζε λιγότερες προϋποθέσεις για την εφαρμογή του σε σχέση με τον Ν. 2166/1993, αφού ο πρώτος είχε μόνο οικονομικούς περιορισμούς και περιορισμούς στην μεταβίβαση των μετοχών για την επόμενη πενταετία, ενώ ο δεύτερος, εκτός από οικονομικούς περιορισμούς, έβαζε λογιστικούς περιορισμούς με τήρηση βιβλίων γ' κατηγορίας και σύνταξη ισολογισμού για διάστημα μεταξύ δώδεκα (12) έως είκοσι τέσσερις (24) μήνες και τέλος στην περίπτωση απορρόφησης Α.Ε. από άλλη εταιρεία, τότε αυτή έπρεπε να μην είναι νεοσύστατη. Ωστόσο είχαν και κοινά σημεία, όπως την μη εφαρμογή τους στον κατασκευαστικό κλάδο και στον κλάδο εκμετάλλευσης πάσης φύσεως ακινήτων, εξαιρουμένων των ξενοδοχείων. Έπειτα ακολούθησε ο Ν. 4935/2022, ο οποίος

ουσιαστικά καταργεί τους προαναφερθέντες νόμους, ως προς τις φορολογικές ρυθμίσεις και τα κίνητρα που αυτοί παρείχαν. Ένα κοινό σημείο που έχει με τους προηγούμενους νόμους, είναι η μη εφαρμογή του στον κατασκευαστικό τομέα, αλλά και σε οποιαδήποτε εταιρεία έχει συμμετοχή σε κάποια κατασκευαστική κοινοπραξία. Τέλος, ο Ν. 4925/2022 βάζει και αυτός κάποιες προϋποθέσεις για να εφαρμοστεί, εάν και είναι διαφορετικές από τις προϋποθέσεις που έβαζαν οι προηγούμενοι δύο (2) νόμοι, οι οποίες είναι περιορισμοί στον κύκλο εργασιών, στο μέγεθος που πρέπει να έχουν οι μετασχηματιζόμενες εταιρείες, τον αριθμό του προσωπικού που η νέα εταιρεία θα πρέπει να απασχολεί, περιορισμό στον χρόνο λειτουργία της εισφερόμενης εταιρείας πριν την απορρόφησή της και περιορισμό στο φορολογικό όφελος που μπορεί να έχει η μετασχηματισμένη εταιρεία για τα επόμενα εννέα (9) χρόνια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Εμπειρική έρευνα

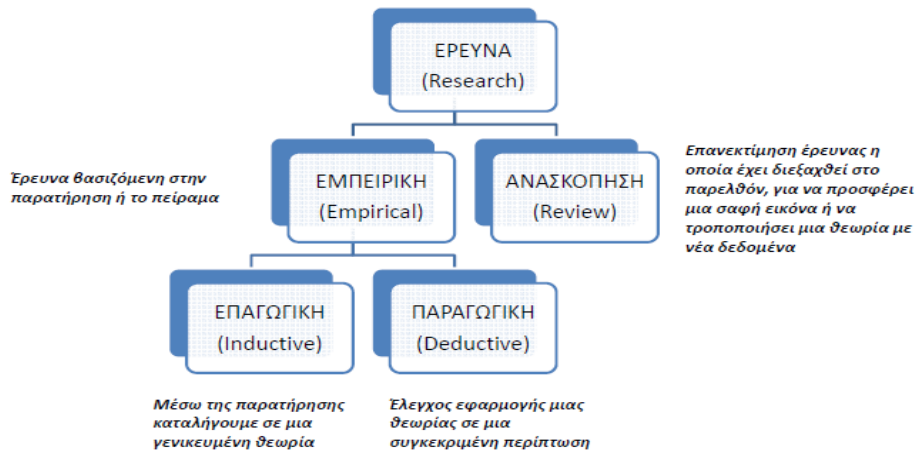
5.1 Εισαγωγή

Στις μέρες μας, υπάρχουν διάφοροι τύποι έρευνας, οι οποίες χρησιμοποιούνται και διαφοροποιούνται ως εξής:

- Ως προς τον σκοπό, πχ. περιγραφική, ερμηνευτική, παρεμβατική κ.λ.π.,
- Ως προς το είδος των εμπειρικών δεδομένων – ποιοτικά, ποσοτικά,
- Ως προς το είδος της χρησιμοποιούμενης λογικής ανάλυσης – απαγωγική, επαγωγική,
- Ως προς το είδος της χρησιμοποιούμενης ερευνητικής μεθόδου, πχ. ιστορική, κλινική, εθνογραφική κ.λ.π.,
- Ως προς τον αριθμό των εξεταζόμενων ατόμων, πχ. δημοσκόπηση, δειγματοληπτική κ.λ.π. και
- Ως προς το χώρο που διενεργείται, πχ. εργαστηριακή, επιτόπια κ.λ.π.

Για να πραγματοποιηθεί μια έρευνα μπορούν να χρησιμοποιηθούν διάφορες τεχνικές, οι οποίες ονομάζονται μέθοδοι έρευνας και παρέχουν τρόπους για την συλλογή, την ταξινόμηση και την ανάλυση των πληροφοριών, ώστε να προκύψουν κάποια συμπεράσματα. Μια έρευνα μπορεί να έχει δύο (2) τύπους προσέγγισης, οι οποίες είναι η παραγωγική, όπου από το γενικό προχωράει στο περισσότερο ειδικό, και η επαγωγή, όπου ο συλλογισμός οδηγεί σε γενικευμένα συμπεράσματα, μέσω συγκεκριμένων παρατηρήσεων.

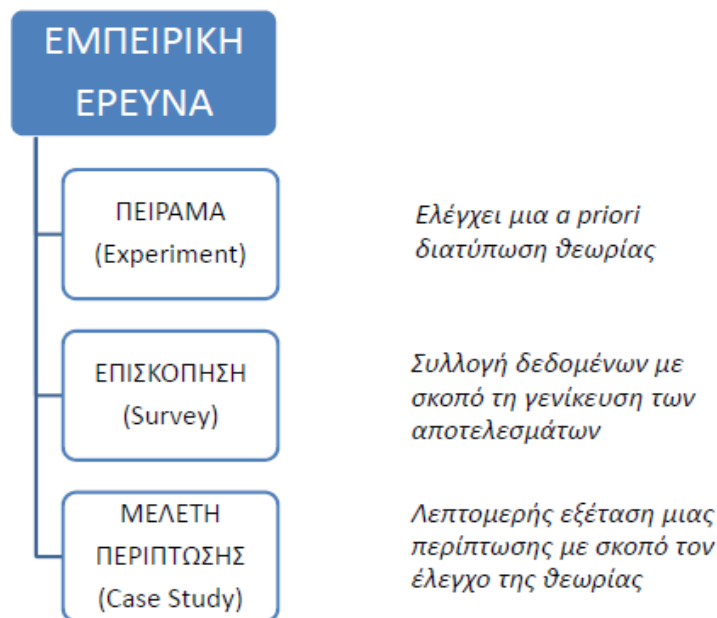
Εικόνα 5.1: Κατηγοριοποίηση έρευνας

Πηγή: UNIWA Open eClass

Επίσης μπορεί να διακριθεί ανάλογα το είδος της έρευνας, σε έρευνα μέσω πειράματος, όπου μπορεί να διατυπώσει μια θεωρία, σε επισκόπηση έρευνας, η οποία συλλέγει δεδομένα, ώστε να προκύψει ένα γενικευμένο αποτέλεσμα και η έρευνα μέσω μελέτης περίπτωσης, η οποία προσπαθεί να ελέγξει/ επαληθεύσει μια θεωρία.

Εικόνα 5.2: Κατηγοριοποίηση εμπειρικής έρευνας

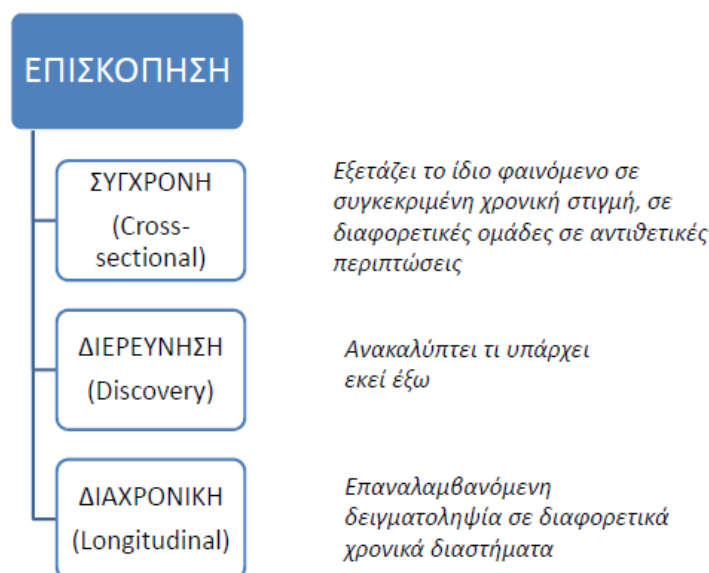

Πηγή: UNIWA Open eClass

Τέλος μια έρευνα μπορεί να χαρακτηριστεί σαν διαχρονική, αν τα χαρακτηριστικά της έρευνας μελετώνται επί ένα χρονικό διάστημα ή συγχρονική αν εξετάζει ένα θέμα σε πολλά δείγματα του πληθυσμού για ένα στιγμιότυπο.

Εικόνα 5.3: Κατηγοριοποίηση έρευνας με επισκόπηση

Πηγή: UNIWA Open eClass

5.2 Μεθοδολογία

Για την παρούσα διπλωματική εργασία, η έρευνα που πραγματοποιήθηκε, θεωρείται μια έρευνα με την μέθοδο της επισκόπησης, μέσω της οποίας επιχειρείται να αξιολογηθεί αν οι Έλληνες επιχειρηματίες είναι πρόθυμοι να χρησιμοποιήσουν το νομοθετικό πλαίσιο και ειδικότερα τον Ν. 4935/2022 για να μετασχηματιστούν με άλλες επιχειρήσεις και ουσιαστικά να μεγαλώσουν τις επιχειρήσεις τους. Επίσης η έρευνα θεωρείται σύγχρονη, καθώς εξετάζει το συγκεκριμένο θέμα σε συγκεκριμένη χρονική στιγμή και σε διαφορετικές ομάδες.

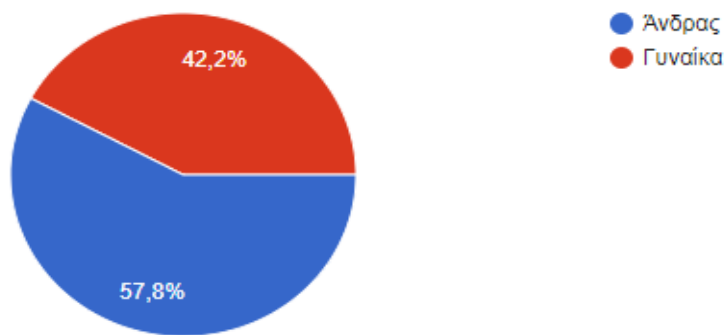
Για να ολοκληρωθεί η συγκεκριμένη έρευνα επιλέχθηκε ως ερευνητικό εργαλείο το ερωτηματολόγιο, όπου είναι εφικτή η συλλογή ικανού αριθμού στοιχείων και πληροφοριών για το συγκεκριμένο ζήτημα. Το ερωτηματολόγιο περιλαμβάνει σύντομες ερωτήσεις, διατυπωμένες με σαφήνεια, των οποίων οι απαντήσεις κατά κύριο λόγο είναι κλειστού τύπου, δηλαδή είναι απαντήσεις «Ναι – Όχι» και πολλαπλών

επιλογών. Επιλέγηκαν ερωτήσεις κλειστού τύπου, επειδή παρέχουν πιο εύκολη επεξεργασία και συλλογή δεδομένων από τον συντάκτη του ερωτηματολόγιου. Υπάρχει μόνο μία ερώτηση που είναι ανοιχτού τύπου στο συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο, δηλαδή ο ερωτηθέντας μπορεί να απαντήσει ελεύθερα την άποψή του. Το πρώτο μέρος του ερωτηματολόγιου, αποτελείται από ερωτήσεις που αφορούν στοιχεία του ερωτώμενου, όπως το φύλο, την ηλικία και το μορφωτικό επίπεδο. Όλοι οι συμμετέχοντες στο συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο, είναι είτε ιδιοκτήτες επιχειρήσεων, είτε μέτοχοι, είτε διευθύνων σύμβουλοι, καθώς αυτοί ενδιαφέρονται για τον μετασχηματισμό της επιχείρησής τους, ώστε να επεκταθεί. Για την συλλογή των ερωτηματολογίων, χρησιμοποιήθηκαν δύο μέθοδοι συλλογής, οι οποίες είναι οι μέθοδοι της βολικής δειγματοληψίας και της δειγματοληψίας χιονοστιβάδας. Επιλέχθηκαν αυτοί οι δύο τρόποι, λόγω ότι η βολική δειγματοληψία, μπορούσε να δώσει μια ώθηση στον συντάκτη του ερωτηματολόγιου να προσεγγίσει άτομα, τα οποία ήταν πρόθυμα και διαθέσιμα να απαντήσουν και ταυτόχρονα με την δειγματοληψία χιονοστιβάδα, μπορούσε να αυξηθεί ο αριθμός των συμμετεχόντων σε μικρό χρονικό διάστημα.

5.3 Αποτελέσματα

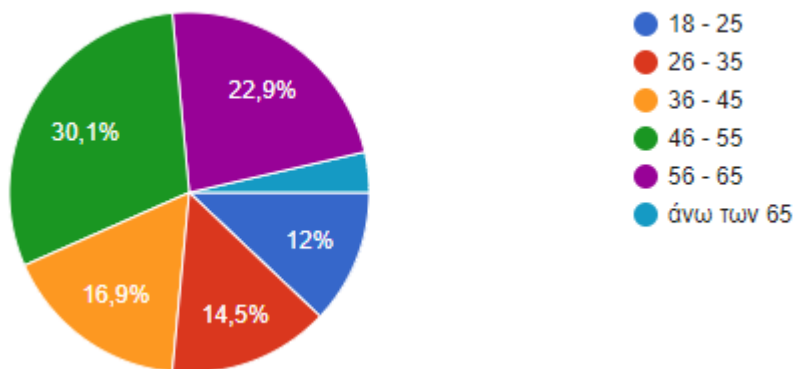
Το ερευνητικό εργαλείο, δηλαδή το ερωτηματολόγιο, συντάχθηκε σε ηλεκτρονική μορφή, μέσω google forms (βλέπε Παράρτημα). Έπειτα στάλθηκε πιλοτικά σε τρία άτομα, ώστε να επιβεβαιωθεί ότι είναι κατανοητό και σαφή. Μετά τις αλλαγές που έγιναν, κατόπιν των υποδείξεων των συμμετεχόντων, το τελικό πλέον ερωτηματολόγιο στάλθηκε, μέσω email, σε 100 άτομα. Από τα 100 άτομα, στα οποία στάλθηκε, απάντησαν οι 83. Το ερωτηματολόγιο είναι ανώνυμο και παρακάτω θα παρουσιαστούν τα δεδομένα που συλλέχθηκαν από αυτό.

Όπως προαναφέρθηκε, στην έρευνα έλαβαν μέρος 83 άτομα, εκ των οποίων το 57,8%, δηλαδή παραπάνω από τους μισούς ερωτηθέντες ήταν άντρες και το 42,2% γυναίκες.

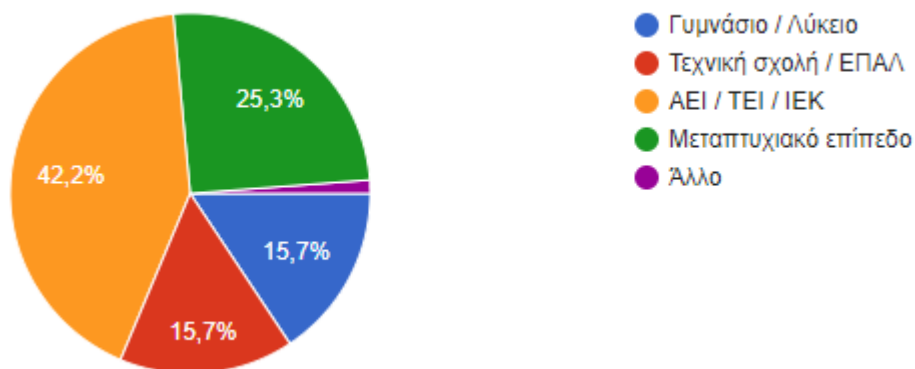
Διάγραμμα 5.1: Φύλο ερωτηθέντων

Από το Διάγραμμα 5.2, παρατηρείται ότι οι περισσότεροι συμμετέχοντες ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα των 46 – 55 ετών με ποσοστό 30,1%, έπειτα ακολουθεί η ηλικιακή ομάδα των 56 – 65 ετών με ποσοστό 22,9% και τρίτη επιλογή είναι η ηλικιακή ομάδα των 36 – 45 ετών με 16,9%.

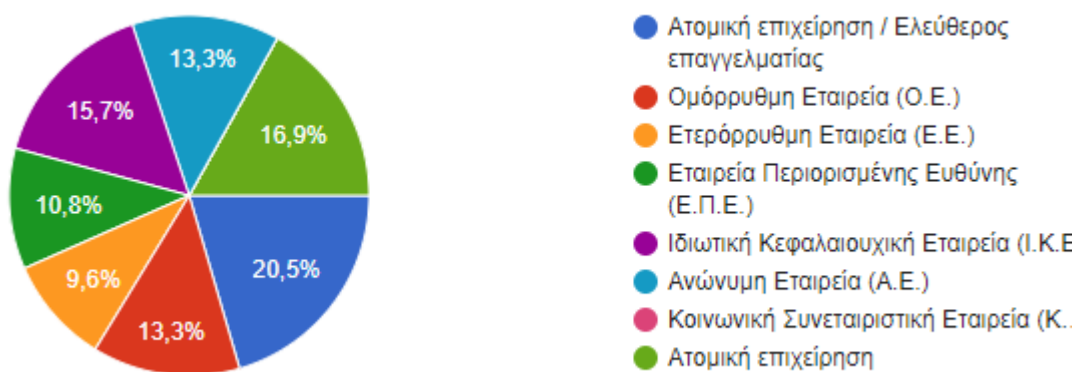
Διάγραμμα 5.2: Ηλικία ερωτηθέντων

Η τελευταία ερώτηση για την συλλογή πληροφοριών για τους ερωτηθέντες, αφορά το μορφωτικό τους επίπεδο, που όπως φαίνεται και από το Διάγραμμα 5.3 το μεγαλύτερο μέρος των ερωτηθέντων είναι απόφοιτοι ΑΕΙ/ ΤΕΙ/ ΙΕΚ με ποσοστό 42,2%, έπειτα ακολουθεί το μεταπτυχιακό επίπεδο με ποσοστό 25,3% και έπειτα ακολουθούν με ποσοστό 15,7% το Γυμνάσιο / Λύκειο και η Τεχνική σχολή / ΕΠΑΛ.

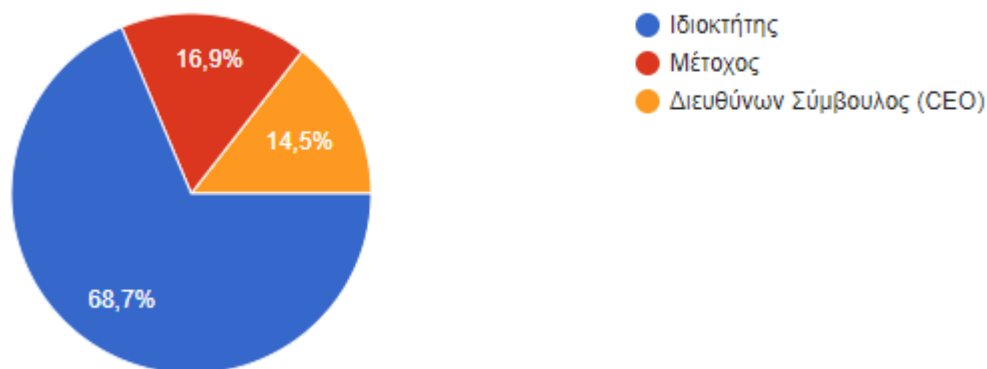
Διάγραμμα 5.3: Μορφωτικό επίπεδο ερωτηθέντων

Στο διάγραμμα 5.4, παρουσιάζονται τα είδη των νομικών μορφών των εταιρειών, που έχουν στην κατοχή τους οι ερωτηθέντες. Το μεγαλύτερο ποσοστό το κατέχει η ατομική επιχείρηση/ ελεύθερο επαγγελματίας με ποσοστό 20,5% , έπειτα ακολουθεί η ατομική επιχείρηση με ποσοστό 16,9%, ενώ τελευταία είναι η ετερόρρυθμη εταιρεία, με μόλις 8 ερωτηθέντες να την επιλέγουν, δηλαδή το 9,6%.

Διάγραμμα 5.4: Νομική μορφή εταιρείας

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, όλοι οι ερωτηθέντες ήταν είτε ιδιοκτήτες της εταιρείας, είτε μέτοχοι, είτε διευθύνων σύμβουλοι. Αναλυτικότερα, όπως παρουσιάζεται και στο Διάγραμμα 5.5, οι 57 συμμετέχοντες, δηλαδή το 68,7%, είναι ιδιοκτήτες, οι 14 μέτοχοι και οι υπόλοιποι 12 διευθύνων σύμβουλοι.

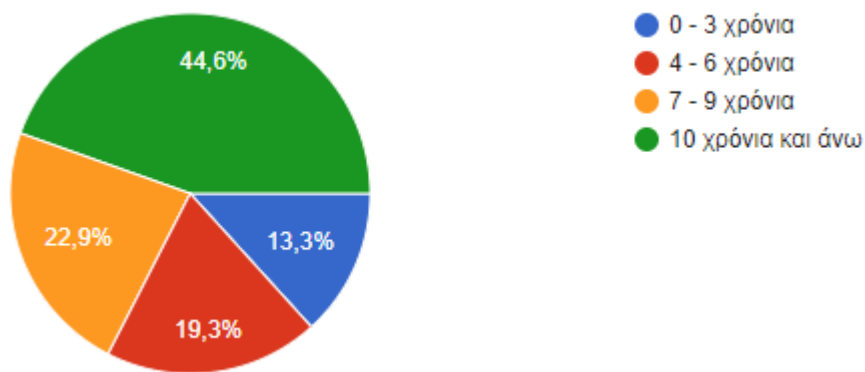
Διάγραμμα 5.5: Θέση εντός της εταιρείας

Από το Διάγραμμα 5.6, απεικονίζονται οι κλάδοι που δραστηριοποιούνται οι εταιρείες των συμμετεχόντων. Από εκεί προκύπτει ότι πάνω από τους μισούς ερωτηθέντες, δραστηριοποιούνται σε μόλις 2 κλάδους, οι οποίοι είναι με 30,1% στις επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες και με 15,5% σε χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών. Επίσης προκύπτει ότι 6 ερωτηθέντες (δηλαδή το 7,2%) από αυτούς δραστηριοποιούνται στον κατασκευαστικό τομέα.

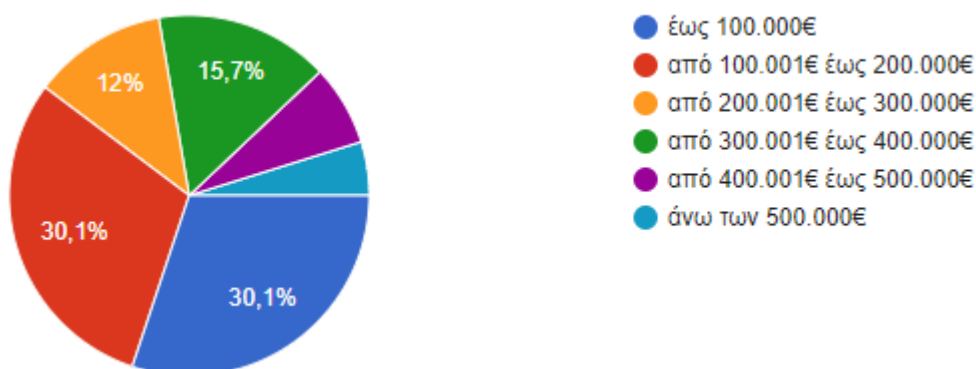
Διάγραμμα 5.6: Κλάδος δραστηριότητας της εταιρείας

Στο Διάγραμμα 5.7, παρουσιάζονται τα έτη λειτουργίας της εταιρείας, όπου το 44,6% των ερωτηθέντων λειτουργεί την επιχείρησή του πάνω από 10 έτη, ενώ το 13,3%, δηλαδή 11 ερωτηθέντες, την λειτουργεί έως 3 χρόνια.

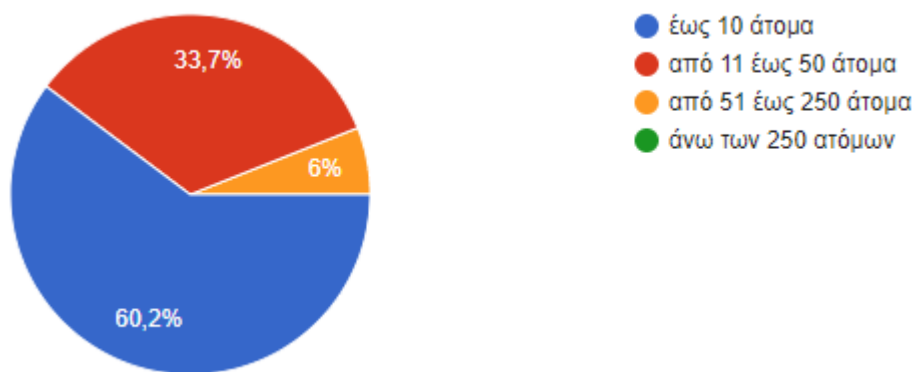
Διάγραμμα 5.7: Χρόνια λειτουργίας της εταιρείας

Η επόμενη ερώτηση αφορά τον κύκλο εργασιών της εταιρείας, με το 30,1% των ερωτηθέντων να απαντάνε ότι έχουν έως 100.000€ και το ίδιο ποσοστό καταλαμβάνει και η απάντηση από 100.001€ - 200.000€. Συνολικά μόνο 10 ερωτηθέντες απάντησαν ότι έχουν κύκλο εργασιών άνω των 400.001€, με 7,2% να αντιστοιχεί στην κατηγορία από 400.001€ έως 500.000€ και 4,8% να αντιστοιχεί στην κατηγορία άνω των 500.000€.

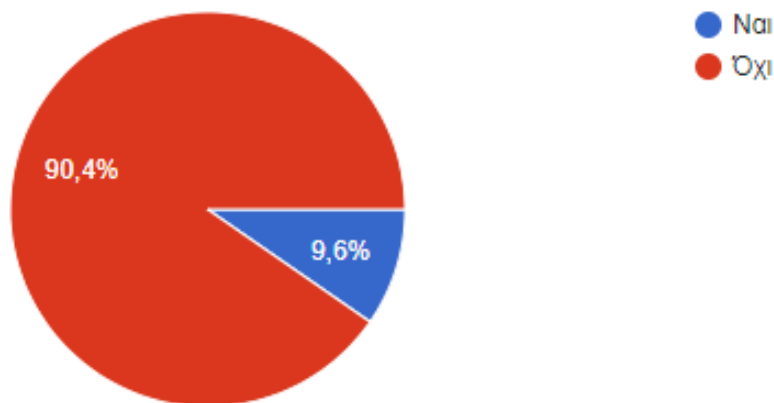
Διάγραμμα 5.8: Κύκλος εργασιών της εταιρείας

Στο Διάγραμμα 5.9 παρουσιάζεται το πόσους εργαζόμενους απασχολεί η επιχείρηση κάθε ερωτηθέντα, με παραπάνω από τους μισούς, το 60,2%, να απαντούν ότι απασχολούν μέχρι 10 άτομα. Μόνο ένα 6%, δηλαδή 5 ερωτηθέντες, απάντησαν από 51 έως 250 άτομα, ενώ δεν απάντησε κανείς την επιλογή των άνω των 250 ατόμων.

Διάγραμμα 5.9: Άτομα που απασχολούνται στην εταιρεία

Τελευταία γενική ερώτηση για την εταιρεία του κάθε ερωτηθέντα παρουσιάζεται από το Διάγραμμα 5.10, όπου είναι μια ερώτηση για το αν η εταιρεία έχει αλλάξει νομική μορφή. Στην ερώτηση αυτή το 90.4% έχει απαντήσει Όχι, ενώ το υπόλοιπο ποσοστό, δηλαδή 8 ερωτηθέντες, απάντησαν Ναι.

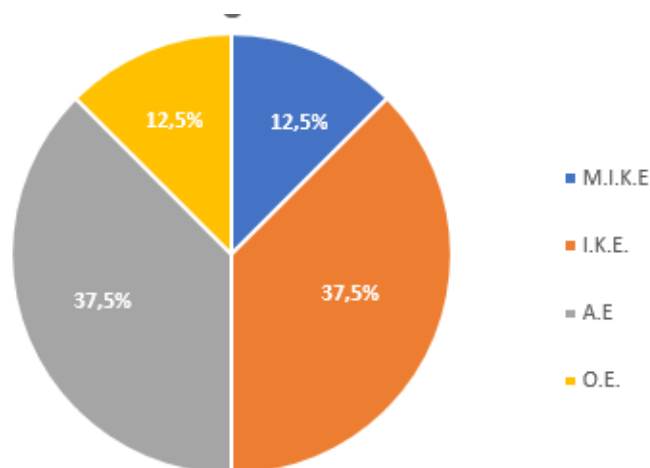
Διάγραμμα 5.10: Αλλαγή νομικής μορφής στην εταιρεία

Όσοι απάντησαν Ναι στην προηγούμενη ερώτηση για την αλλαγή της νομικής μορφής στην εταιρεία, δηλαδή 8 ερωτηθέντες, θα πρέπει να απαντήσουν τέσσερις (4) επιπλέον ερωτήσεις σχετικά με την αλλαγή που κάνανε.

Η πρώτη ερώτηση είναι μια ερώτηση ανοιχτού τύπου, όπου ο κάθε ερωτηθέντας θα πρέπει να αναφέρει την αλλαγή που έκανε στην επιχείρησή του. Από την ερώτηση αυτή προέκυψε ότι:

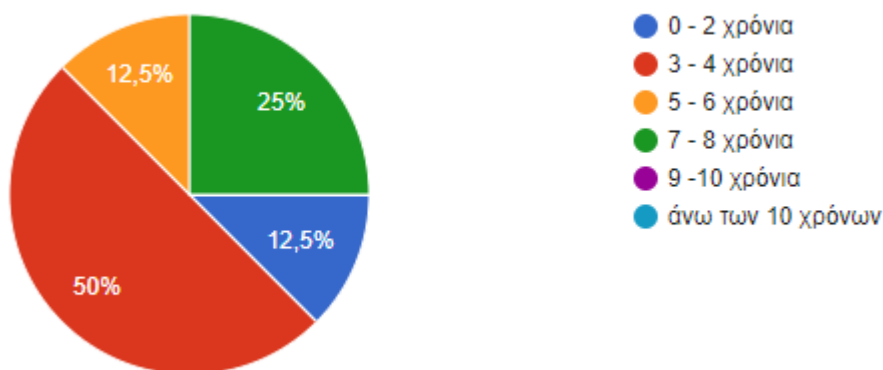
- Μια (1) εταιρεία μετατράπηκε σε Ο.Ε,

- Μια (1) εταιρεία μετατράπηκε σε Μον.Ι.Κ.Ε,
- Τρεις (3) εταιρείες μετατράπηκαν σε Ι.Κ.Ε και
- Τρεις (3) εταιρείες μετατράπηκαν σε Α.Ε.

Διάγραμμα 5.11: Τύπος αλλαγής της νομικής μορφής της εταιρείας

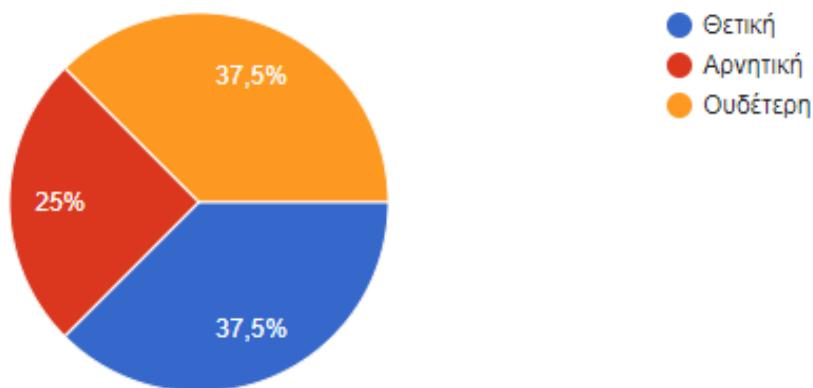
Η δεύτερη ερώτηση, αφορά το πόσα χρόνια πριν έχει γίνει η αλλαγή της νομικής μορφής, όπου το 50% απάντησε 3 – 4 χρόνια πριν, ενώ κανένας δεν απάντησε από 9 χρόνια και πάνω.

Διάγραμμα 5.12: Έτη που έχουν περάσει από την αλλαγή

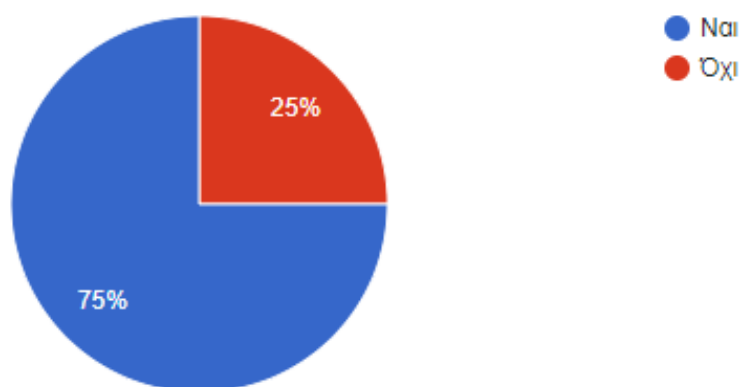
Η τρίτη ερώτηση αφορά την εμπειρία που είχαν από την διαδικασία της αλλαγής της νομικής μορφής, όπου το μεγαλύτερο ποσοστό έχει θετική ή ουδέτερη γνώμη.

Διάγραμμα 5.13: Εμπειρία από την διαδικασία αλλαγής της νομικής μορφής

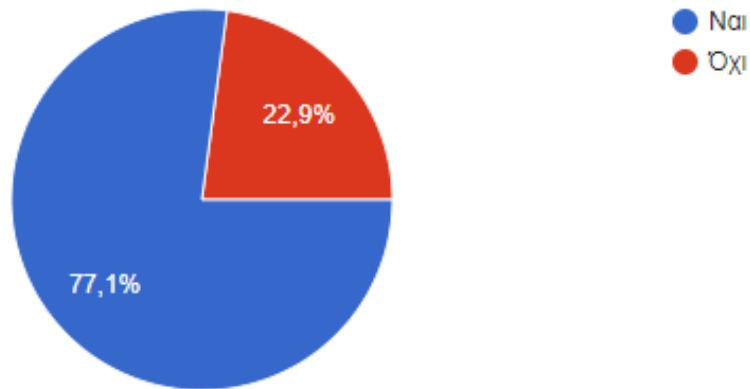
Τέλος οι 8 αυτοί ερωτηθέντες, έπρεπε να απαντήσουν αν θα ήταν διαθέσιμοι να ξανά επαναλάβουν την διαδικασία της αλλαγής της νομικής μορφής της εταιρείας αν παρουσιαζόταν κάποια ευκαιρία και, όπως παρουσιάζεται στο Διάγραμμα 5.14, η πλειοψηφία απάντησε Ναι, και είναι το ίδιο ποσοστό με το ποσοστό που απάντησαν ότι έχουν θετική ή ουδέτερη γνώμη για την διαδικασία της αλλαγής (Διάγραμμα 5.12).

Διάγραμμα 5.14: Αλλαγή νομικής μορφής αν παρουσιαζόταν κάποια ευκαιρία ξανά

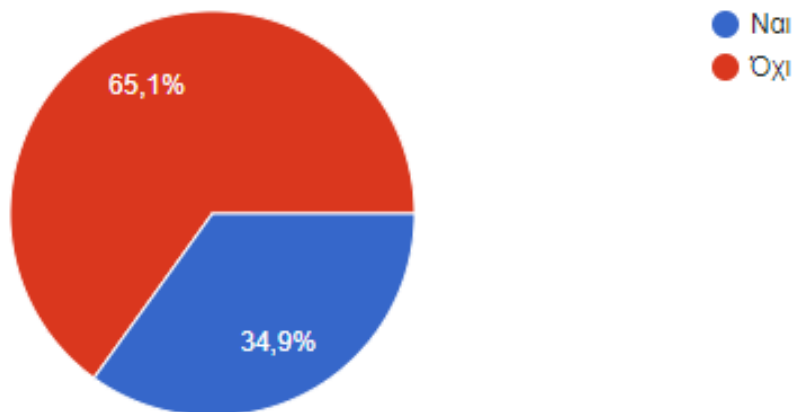
Στην συνέχεια παρουσιάζονται οι ερωτήσεις, που όλοι οι ερωτηθέντες έπρεπε να απαντήσουν, οι οποίες αποσκοπούν στο να παρουσιαστεί αν οι Έλληνες επιχειρηματίες είναι πρόθυμοι για να μετασχηματίσουν τις εταιρείες τους μέσω συνεργασιών, συγχωνεύσεων και εξαγορών.

Στο Διάγραμμα 5.15, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα από το αν οι ερωτηθέντες θα συνάπτανε κάποια συνεργασία προκειμένου να μεγαλώσουν την εταιρεία τους. Η συντριπτική πλειοψηφία απάντησε Ναι, ενώ το 22.9% απάντησε Όχι.

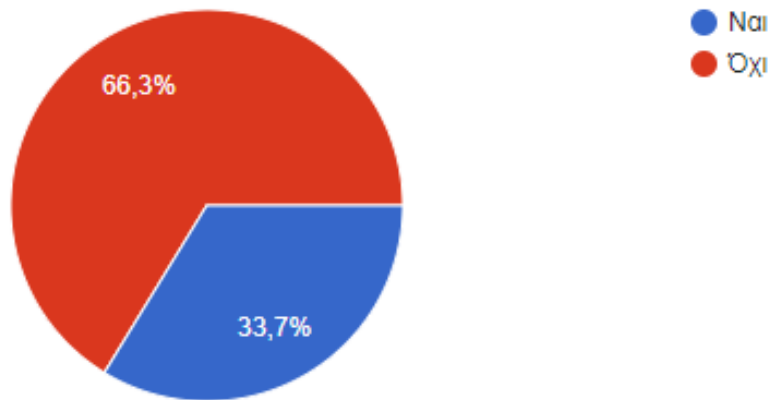
Διάγραμμα 5.15: Σύναψη συνεργασίας για επέκταση της εταιρείας

Στο Διάγραμμα 5.16, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα από το αν οι ερωτηθέντες θα πραγματοποιούσαν συγχώνευση της εταιρείας τους με κάποια άλλη προκειμένου να μεγαλώσει, όπου το μεγαλύτερο μέρος απάντησε Όχι (65,1%), ενώ το 34,9% απάντησε Ναι.

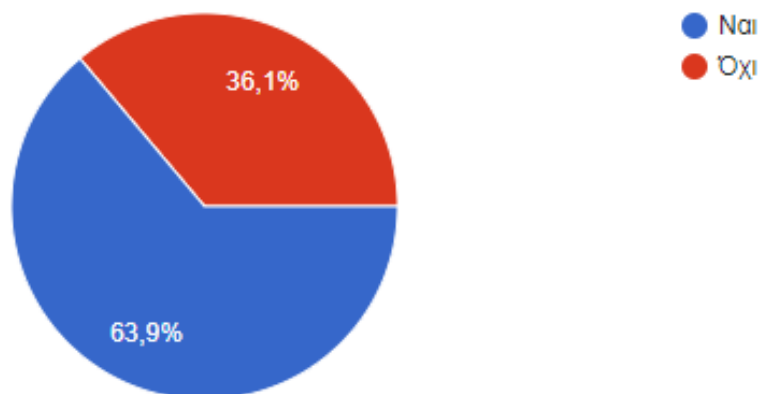
Διάγραμμα 5.16: Συγχώνευση εταιρείας με άλλη για επέκταση

Στο Διάγραμμα 5.17, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα από το αν οι ερωτηθέντες πουλούσαν μέρος ή ολόκληρη την εταιρεία τους αν εξασφάλιζαν προνόμια στην καινούργια εταιρεία, όπου το μεγαλύτερο μέρος των ερωτηθέντων απάντησε Όχι (66,3%), ενώ το 33,7% απάντησε Ναι.

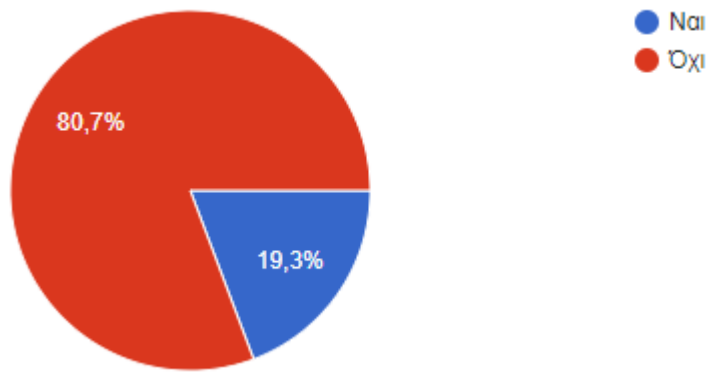
Διάγραμμα 5.17: Πώληση εταιρείας σε άλλη (ολόκληρη ή μέρος αυτής)

Στο Διάγραμμα 5.18, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα από το αν οι ερωτηθέντες θα εξαγόραζαν μέρος ή ολόκληρη εταιρεία, προκειμένου να επεκτείνουν την δική τους, όπου το 63,9% απάντησε Ναι, ενώ το 36,1% απάντησε Όχι.

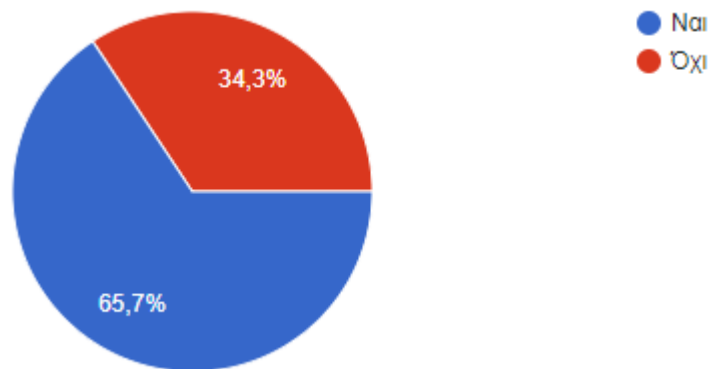
Διάγραμμα 5.18: Εξαγορά άλλης εταιρείας (ολόκληρη ή μέρος αυτής)

Τέλος το ερωτηματολόγιο κλείνει με την ερώτηση αν οι ερωτηθέντες γνωρίζουν τον νόμο Ν. 4935/2022, ο οποίος παρέχει κίνητρα μέσω φοροαπαλλαγών για την ανάπτυξη των εταιρειών μέσω μετασχηματισμών, όπου η συντριπτική πλειοψηφία της τάξης του 80,7% δεν γνώρισε τον νόμο, δηλαδή 67 ερωτηθέντες, ενώ μόνο το 19,3% τον γνώριζε.

Διάγραμμα 5.19: Γνώση για τον Ν. 4935/2022

Από τους 67 ερωτηθέντες, που απάντησαν Όχι στην τελευταία ερώτηση, οι 44 ενδιαφέρονται να ενημερωθούν για τον νόμο, ενώ οι υπόλοιποι 23 δεν ενδιαφέρονται.

Διάγραμμα 5.20: Ενδιαφέρον να ενημερωθούν για τον Ν. 4935/2022

Για όσους ενδιαφέρονταν να ενημερωθούν για τον συγκεκριμένο νόμο και τι αυτός παρέχει, στο κλείσιμο του ερωτηματολογίου υπήρχε σχετικός σύνδεσμος (link), ο οποίος οδηγούσε τους ενδιαφερόμενους σε ιστοσελίδα με σχετικό άρθρο.

Σε περαιτέρω ανάλυση των απαντήσεων που συλλέχθηκαν από τα ερωτηματολόγια, δημιουργήθηκαν οι παρακάτω συγκεντρωτικοί πίνακες, από τους οποίους προκύπτουν αποτελέσματα όπως αν το μορφωτικό επίπεδο παίζει ρόλο στο αν κάποιος θα μετασχηματίσει την εταιρεία του ή αν η ηλικία παίζει ρόλο κλπ.

Στο Πίνακα 5.1, παρατηρείται ότι από του 48 άνδρες που απάντησαν στην ερώτηση, οι 39 είχαν θετική απάντηση με το μεγαλύτερο ποσοστό να συγκεντρώνεται στην ηλικιακή ομάδα από 46 ετών και πάνω, ενώ από τις 35 γυναίκες που απάντησαν στο ερωτηματολόγιο, οι θετικές απαντήσεις συγκεντρώνονται κυρίων στην ηλικιακή ομάδα των 46 – 55 ετών.

Πίνακας 5.1: Συγκεντρωτικός Πίνακας Φύλο - Ηλικία - Σύναψη συνεργασίας

Καταμέτρηση από Θα κάνετε κάποια συνεργασία προκειμένου να μεγαλώσει η εταιρεία σας με άλλη εταιρεία;			
Φύλλο - Ηλικία	Ναι	Όχι	Γενικό Άθροισμα
Ανδρας	39	9	48
18 - 25	3	1	4
26 - 35	4	2	6
36 - 45	8	2	10
46 - 55	10	2	12
56 - 65	13	2	15
άνω των 65	1		1
Γυναίκα	25	10	35
18 - 25	2	4	6
26 - 35	5	1	6
36 - 45	3	1	4
46 - 55	11	2	13
56 - 65	2	2	4
άνω των 65	2		2
Γενικό Άθροισμα	64	19	83

Αντίστοιχοι πίνακες θα δημιουργηθούν και για την ερωτήσεις περί συγχώνευσης, πώλησης ή εξαγοράς μιας εταιρείας. Έτσι στον Πίνακα 5.2 παρατηρείται ότι από τους 48 άντρες απαντηθέντες, η πλειοψηφία του απάντησε όχι στην συγχώνευση της εταιρείας τους με άλλη εταιρεία, ενώ παρατηρείται ότι στην ηλικιακή ομάδα 26 – 35 ετών κανένας δεν απάντησε θετικά στην συγχώνευση της εταιρείας. Αντίστοιχα και στις γυναίκες που απάντησαν, η πλειοψηφία απάντησε αρνητικά στην συγχώνευση εταιρειών, ενώ στην ηλικιακή ομάδα 18 – 25 ετών καμία δεν απάντησε θετικά και στην ηλικιακή ομάδα άνω των 65 ετών καμία δεν απάντησε αρνητικά.

Πίνακας 5.2: Συγκεντρωτικός Πίνακας Φύλο - Ηλικία - Συγχώνευση εταιρείας

Καταμέτρηση από Θα συγχωνεύατε την εταιρεία σας με άλλη προκειμένου να μεγαλώσει;			
Φύλλο - Ηλικία	Ναι	Όχι	Γενικό Άθροισμα
Ανδρας	17	31	48
18 - 25	1	3	4
26 - 35		6	6
36 - 45	3	7	10
46 - 55	4	8	12
56 - 65	8	7	15
άνω των 65	1		1
Γυναίκα	12	23	35
18 - 25		6	6
26 - 35	1	5	6
36 - 45	2	2	4
46 - 55	6	7	13
56 - 65	1	3	4
άνω των 65	2		2
Γενικό Άθροισμα	29	54	83

Στον Πίνακα 5.3, ο οποίος αφορά την πώληση ολόκληρης ή μέρους της εταιρείας και τα δύο φύλλα απάντησαν, στην πλειοψηφία τους, αρνητικά με τις απαντήσεις να είναι ομοιόμορφα διαμοιρασμένες σε όλες τις ηλικιακές ομάδες. Στον πίνακα αυτόν παρατηρείται επίσης ότι για τους άντρες η ηλικιακή ομάδα 18 – 25 ετών κανένας δεν απάντησαν θετικά, ομοίως με τις ηλικιακές ομάδες 18 – 25 ετών και 36 - 45 ετών στις γυναίκες. Επιπλέον στην ηλικιακή ομάδα άνω των 65 ετών, ούτε στους άντρες, ούτε στις γυναίκες καταγράφηκε αρνητική απάντηση.

Πίνακας 5.3: Συγκεντρωτικός Πίνακας Φύλο – Ηλικία – Πώληση εταιρείας

Καταμέτρηση από Θα πουλούσατε μερίδιο ή όλη την εταιρεία, αν εξασφαλίζατε προνόμια από την εταιρεία – αγοραστή;			
Φύλλο - Ηλικία	Ναι	Όχι	Γενικό Άθροισμα
Ανδρας	18	30	48
18 - 25		4	4
26 - 35	1	5	6
36 - 45	2	8	10
46 - 55	6	6	12
56 - 65	8	7	15
άνω των 65	1		1
Γυναίκα	10	25	35
18 - 25		6	6
26 - 35	1	5	6
36 - 45		4	4
46 - 55	5	8	13
56 - 65	2	2	4
άνω των 65	2		2
Γενικό Άθροισμα	28	55	83

Ομοίως με τους προηγούμενους πίνακες, είναι και ο Πίνακας 5.4, με την διαφορά ότι η πλειοψηφία στον συγκεκριμένο πίνακα έχει ανταποκριθεί θετικά στην ερώτηση για εξαγορά άλλης εταιρείας. είτε ολόκληρη, είτε μέρος αυτής, προκειμένου να επεκτείνουν την δική τους. Στους άντρες απαντηθέντες παρατηρείτε ότι οι περισσότεροι που απάντησαν θετικά ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα άνω των 46 ετών, ενώ η ηλικιακή ομάδα 26 -35 ήταν αυτή με τις περισσότερες αρνητικές απαντήσεις. Για τις γυναίκες που απάντησαν, παρατηρείται ότι ήταν πιο διχασμένες στην επιλογή απάντησης, καθώς το να εξαγόραζαν μια άλλη εταιρεία επικρατεί του να μην την εξαγόραζαν για πολύ μικρό ποσοστό (3 ψήφοι διαφορά).

Πίνακας 5.4: Συγκεντρωτικός Πίνακας Φύλο – Ηλικία – Εξαγορά εταιρείας

Καταμέτρηση από Θα εξαγοράζετε ένα μέρος ή ολόκληρη εταιρεία, προκειμένου να αναπτύξετε την δική σας;			
Φύλλο - Ηλικία	Ναι	Όχι	Γενικό Άθροισμα
☐ Άνδρας	34	14	48
18 - 25	1	3	4
26 - 35	2	4	6
36 - 45	7	3	10
46 - 55	10	2	12
56 - 65	13	2	15
άνω των 65	1		1
☐ Γυναίκα	19	16	35
18 - 25	2	4	6
26 - 35	3	3	6
36 - 45	3	1	4
46 - 55	8	5	13
56 - 65	1	3	4
άνω των 65	2		2
Γενικό Άθροισμα	53	30	83

Εκτός από το φύλο και την ηλικία, ρόλο για την απόφαση εταιρικού μετασχηματισμού μπορεί να παίζει και το μορφωτικό επίπεδο του ατόμου και η θέση που κατέχει εντός της εταιρείας. Με αυτό το παράγοντα δημιουργήθηκαν συγκεντρωτικοί πίνακες, οι οποίοι θα παρουσιάσουν πως το μορφωτικό επίπεδο του κάθε ερωτηθέντα, όπως και η θέση που κατέχει στην εταιρεία επηρεάζει την απάντηση που έδωσαν για το αν θα πραγματοποιούσαν κάποια συνεργασία, κάποια συγχώνευση, πώληση ή εξαγορά.

Στον Πίνακα 5.5, ο οποίος αφορά αν κάποιος θα πραγματοποιούσε κάποιου είδους συνεργασίας με άλλη εταιρεία ανάλογα το μορφωτικό του επίπεδο και την θέση που κατέχει εντός της εταιρείας, παρατηρείται ότι η πλειοψηφία των ερωτηθέντων απάντησε θετικά, ανεξαρτήτως του μορφωτικού επιπέδου τους και την θέση εντός της εταιρείας. Μόνη εξαίρεση αποτελούν οι απαντηθέντες που είναι βασικής εκπαίδευσης (Γυμνάσιο / Λύκειο), ο οποίοι είναι όλοι ιδιοκτήτες επιχειρήσεων ή ελεύθεροι επαγγελματίες και για πολύ μικρό ποσοστό (1 ψήφο) υπερίσχυσαν από το να είναι θετικός και αυτός ο κλάδος, όπως είναι το γενικό σύνολο, το οποίο απάντησε θετικά.

Πίνακας 5.5: Συγκεντρωτικός Πίνακας Μορφωτικό επίπεδο - Θέση εντός της εταιρείας - Σύνοψη συνεργασίας

Καταμέτρηση από Θα κάνατε κάποια συνεργασία προκειμένου να μεγαλώσει η εταιρεία σας με άλλη εταιρεία;			
Μορφωτικό επίπεδο - Θέση εντός της εταιρείας	Ναι	Όχι	Γενικό Άθροισμα
ΑΕΙ / ΤΕΙ / ΙΕΚ	29	6	35
Διευθύνων Σύμβουλος (CEO)	2		2
Ιδιοκτήτης	21	5	26
Μέτοχος	6	1	7
Άλλο	1		1
Διευθύνων Σύμβουλος (CEO)	1		1
Γυμνάσιο / Λύκειο	6	7	13
Ιδιοκτήτης	6	7	13
Μεταπτυχιακό επίπεδο	20	1	21
Διευθύνων Σύμβουλος (CEO)	8	1	9
Ιδιοκτήτης	6		6
Μέτοχος	6		6
Τεχνική σχολή / ΕΠΑΛ	8	5	13
Ιδιοκτήτης	7	5	12
Μέτοχος	1		1
Γενικό Άθροισμα	64	19	83

Στον Πίνακα 5.6, ο οποίος αφορά αν κάποιος πραγματοποιήσει κάποια συγχώνευση με άλλη εταιρεία, προκειμένου να επεκτείνει την δική του, παρατηρείται ότι, σε αντίθεση με τον προηγούμενο πίνακα, η πλειοψηφία των απαντηθέντων ήταν αρνητικοί σε μια τέτοια εκδοχή. Οι μόνες περιπτώσεις που ήταν στην πλειοψηφία τους θετική σε μια τέτοια περίπτωση, είναι οι απαντηθέντες που έχουν μορφωτικό επίπεδο άνω του μεταπτυχιακού επιπέδου. Επίσης παρατηρείται ότι στους θετικά απαντηθέντες των δυο κατηγοριών (μεταπτυχιακό επίπεδο και άλλο), οι περισσότεροι ήταν διευθύνων σύμβουλοι (CEO), ενώ στην κατηγορία του μεταπτυχιακού επιπέδου οι απαντηθέντες που είναι ιδιοκτήτες εταιρεία ήταν κατά πλειοψηφία οι αρνητικοί στο ενδεχόμενο συγχώνευσης της εταιρείας τους με κάποια άλλη. Ακόμα αξίζει να σημειωθεί ότι οι απαντηθέντες που είναι μέτοχοι σε μια εταιρεία απάντησαν θετικά στην συγχώνευση των εταιρειών, αν και με μικρή διαφορά από τους απαντηθέντες που απάντησαν αρνητικά, ανεξαρτήτως το μορφωτικό τους επίπεδο.

Πίνακας 5.6: Συγκεντρωτικός Πίνακας Μορφωτικό επίπεδο - Θέση εντός της εταιρείας - Συγχώνευση εταιρείας

Καταμέτρηση από Θα συγχωνεύατε την εταιρεία σας με άλλη προκειμένου να μεγαλώσει;			
Μορφωτικό επίπεδο - Θέση εντός της εταιρείας	Ναι	Όχι	Γενικό Άθροισμα
ΑΕΙ / ΤΕΙ / ΙΕΚ	11	24	35
Διευθύνων Σύμβουλος (CEO)	1	1	2
Ιδιοκτήτης	6	20	26
Μέτοχος	4	3	7
Άλλο	1		1
Διευθύνων Σύμβουλος (CEO)	1		1
Γυμνάσιο / Λύκειο	1	12	13
Ιδιοκτήτης	1	12	13
Μεταπτυχιακό επίπεδο	14	7	21
Διευθύνων Σύμβουλος (CEO)	9		9
Ιδιοκτήτης	1	5	6
Μέτοχος	4	2	6
Τεχνική σχολή / ΕΠΑΛ	2	11	13
Ιδιοκτήτης	1	11	12
Μέτοχος	1		1
Γενικό Άθροισμα	29	54	83

Στον Πίνακα 5.7, ο οποίος αφορά αν κάποιος θα πουλούσε την εταιρεία του/της, είτε ολόκληρη, είτε ένα μέρος σε άλλη εταιρεία, προκειμένου να αναπτυχθεί, παρατηρείται, όπως και στον Πίνακα 5.6, ότι η πλειοψηφία αυτών που απάντησαν είναι αρνητικοί σε ένα τέτοιο ενδεχόμενο. Ομοίως με τον προηγούμενο πίνακα, στην περίπτωση του μεταπτυχιακού επιπέδου και πάνω, εμφανίζεται μια θετική τάση για την πώληση της εταιρείας, με εξαίρεση τους μετόχους που κατέχουν μόρφωση μεταπτυχιακού επιπέδου, οι οποίοι είναι όλοι αρνητικοί στην πώληση της εταιρείας. Σε αντίθεση με τους ιδιοκτήτες, είναι οι διευθύνων σύμβουλοι (CEO) με μόρφωση μεταπτυχιακού επιπέδου, οι οποίοι είναι όλοι θετικοί με την πώληση της εταιρείας. Γενικά παρατηρείται ότι σχεδόν όλοι οι ιδιοκτήτες, ανεξαρτήτως μόρφωσης, είναι αρνητικοί με το να πουλήσουν την εταιρεία τους, σε αντίθεση με τους διευθύνων συμβούλους που είναι κατά πλειοψηφία θετικοί. Η κατηγορία που είναι διχασμένη ως προς την επιλογή ή όχι της πώλησης της επιχείρησης είναι οι απαντηθέντες, οι οποίοι είναι μέτοχοι αυτών, και ως προς το συγκεκριμένο δείγμα απαντήσεων φαίνεται να τείνουν να κλίνουν προς την θετική τάση με πολύ μικρό ποσοστό.

Πίνακας 5.7: Συγκεντρωτικός Πίνακας Μορφωτικό επίπεδο - Θέση εντός της εταιρείας - Πώληση εταιρείας

Καταμέτρηση από Θα πουλούσατε μερίδιο ή όλη την εταιρεία, αν εξασφαλίζατε προνόμια από την εταιρεία – αγοραστή;			
Μορφωτικό επίπεδο - Θέση εντός της εταιρείας	Ναι	Όχι	Γενικό Άθροισμα
⊖ ΑΕΙ / ΤΕΙ / ΙΕΚ	9	26	35
Διευθύνων Σύμβουλος (CEO)	1	1	2
Ιδιοκτήτης	4	22	26
Μέτοχος	4	3	7
⊖ Άλλο	1		1
Διευθύνων Σύμβουλος (CEO)	1		1
⊖ Γυμνάσιο / Λύκειο	1	12	13
Ιδιοκτήτης	1	12	13
⊖ Μεταπτυχιακό επίπεδο	12	9	21
Διευθύνων Σύμβουλος (CEO)	9		9
Ιδιοκτήτης		6	6
Μέτοχος	3	3	6
⊖ Τεχνική σχολή / ΕΠΑΛ	5	8	13
Ιδιοκτήτης	4	8	12
Μέτοχος	1		1
Γενικό Άθροισμα	28	55	83

Στον Πίνακα 5.8, ο οποίος αφορά αν κάποιος θα εξαγόραζε μια άλλη εταιρεία, προκειμένου να αναπτυχθεί, παρατηρείται ότι οι ερωτηθέντες ανταποκρίθηκαν θετικά σε αυτό το ενδεχόμενο, σε αντίθεση με το ενδεχόμενο της συγχώνευσης ή της πώλησης. Και σε αυτήν την περίπτωση, παρατηρείται ότι οι απαντηθέντες με μορφωτικό επίπεδο Γυμνασίου / Λυκείου είναι αρνητικοί κατά πλειοψηφία να εξαγοράσουν κάποια εταιρεία προκειμένου να αναπτύξουν την δική τους. Στην προκειμένη περίπτωση, σε αντίθεση από ότι παρουσιάστηκε για το ενδεχόμενο της συγχώνευσης (Πίνακας 5.6) ή της πώλησης (Πίνακας 5.7), παρατηρείται ότι οι ιδιοκτήτες των επιχειρήσεων είναι στην πλειοψηφία τους θετικοί με την εξαγορά άλλης εταιρείας, εκτός από τους ιδιοκτήτες που υπάγονται στην κατηγορία του μεταπτυχιακού επιπέδου μόρφωσης, οι οποίοι είναι αρνητικοί σε αυτό το ενδεχόμενο κατά την πλειοψηφία τους. Στην περίπτωση των διευθύνων συμβούλων (CEO) εμφανίζεται ξεκάθαρη προτίμηση στην εξαγορά άλλης εταιρείας, καθώς όλοι οι ερωτηθέντες με αυτήν την ιδιότητα εντός της εταιρείας απάντησαν θετικά στην ερώτηση αυτή. Επιπλέον παρατηρείται ότι και οι μέτοχοι είναι κατά πλειοψηφία θετικοί σε αυτό το ενδεχόμενο, όπως ήταν και στο ενδεχόμενο της συγχώνευσης, σε αντίθεση με το ενδεχόμενο της πώλησης της εταιρείας, όπου ήταν διχασμένοι ως προς την απάντηση.

Πίνακας 5.8: Συγκεντρωτικός Πίνακας Μορφωτικό επίπεδο – Θέση εντός της εταιρείας – Εξαγορά εταιρείας

Καταμέτρηση από Θα εξαγοράζετε ένα μέρος ή ολόκληρη εταιρεία, προκειμένου να αναπτύξετε την δική σας;			
Μορφωτικό επίπεδο - Θέση εντός της εταιρείας	Ναι	Όχι	Γενικό Άθροισμα
ΑΕΙ / ΤΕΙ / ΙΕΚ	23	12	35
Διευθύνων Σύμβουλος (CEO)	2		2
Ιδιοκτήτης	16	10	26
Μέτοχος	5	2	7
Άλλο	1		1
Διευθύνων Σύμβουλος (CEO)	1		1
Γυμνάσιο / Λύκειο	5	8	13
Ιδιοκτήτης	5	8	13
Μεταπτυχιακό επίπεδο	16	5	21
Διευθύνων Σύμβουλος (CEO)	9		9
Ιδιοκτήτης	2	4	6
Μέτοχος	5	1	6
Τεχνική σχολή / ΕΠΑΛ	8	5	13
Ιδιοκτήτης	7	5	12
Μέτοχος	1		1
Γενικό Άθροισμα	53	30	83

Γενικά από τους ερωτηθέντες του παρόντος ερωτηματολογίου, λίγοι ήταν αυτοί που είχαν προσωπική εμπειρία στον μετασχηματισμό εταιριών. Από τους 83 ερωτηθέντες, μόνο 8 είχαν πραγματοποιήσει κάποιο μετασχηματισμό παλαιότερα. Ουσιαστικά το 50% των απαντηθέντων, δηλαδή 4 άτομα, είχαν κάνει κάποιο μετασχηματισμό 3 - 4 χρόνια πριν με έναν να χαρακτηρίζει ως αρνητική την εμπειρία του, έναν να την χαρακτηρίζει ως ουδέτερη και δυο ως θετική. Από τους 8 ερωτηθέντες, μόνο ένας (άνδρας, ηλικίας 26 – 35) θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει τον νέο νόμο, αν τον γνώριζε ή αν πληρούσε τις προϋποθέσεις, ο οποίος χαρακτήρισε και την εμπειρία του στον μετασχηματισμό της εταιρείας από Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία (Ι.Κ.Ε.) σε Μονοπρόσωπη Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία (Μ.Ι.Κ.Ε.) ως ουδέτερη.

Πίνακας 5.9: Στοιχεία ερωτηθέντα που πραγματοποίησε νομική αλλαγή έως 2 χρόνια πριν

0 - 2 χρόνια	1	1
Άνδρας	1	1
26 - 35	1	1
Ουδέτερη	1	1
Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία (Ι.Κ.Ε.)	1	1
Αλλαγή σε Μ.Ι.Κ.Ε.	1	1

Πίνακας 5.10: Συγκεντρωτικός Πίνακας Έτη που έχουν περάσει από την νομική αλλαγή - Εμπειρία μετασχηματισμού - Διάθεση για επανάληψη διαδικασίας

Καταμέτρηση από Αν σας παρουσιαζόταν κάποια ευκαιρία, θα αλλάζετε ξανά νομική μορφή στην εταιρεία;			
	▼ ☐ Ναι ☐ Όχι (κενό)		Γενικό Άθροισμα
⊖ 0 - 2 χρόνια	1		1
Ουδέτερη	1		1
⊖ 3 - 4 χρόνια	3	1	4
Αρνητική	1		1
Θετική	2		2
Ουδέτερη	1		1
⊖ 5 - 6 χρόνια	1		1
Αρνητική	1		1
⊖ 7 - 8 χρόνια	2		2
Θετική	1		1
Ουδέτερη	1		1
⊕ (κενό)			
Γενικό Άθροισμα	6	2	8

Τέλος στον Πίνακα 5.11, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των 67 ερωτηθέντων, όπου απάντησαν ότι ενδιαφέρονται να μάθουν σχετικά με τον Ν. 4935/2022, ανάλογα το φύλο και την ηλικία τους. Στους άντρες, αυτοί που ενδιαφέρονται για τα κίνητρα του νόμου είναι παραπάνω από τους μισούς που απάντησαν, με το περισσότερο ενδιαφέρον να εστιάζεται στις ηλικίες από 36 – 45 και άνω, ενώ στην ηλικιακή ομάδα 18 -25 κανένας δεν απάντησε θετικά. Αντίθετα οι γυναίκες είναι διχασμένες στο αν ενδιαφέρονται ή όχι για τον νέο νόμο, με μια μικρή τάση προς στο να ενδιαφέρονται. Οι γυναίκες που ανταποκρίνονται θετικά είναι συγκεντρωμένες στις ηλικιακές ομάδες 26 -35, 36 – 45 και 46 – 55.

Πίνακας 5.11: Συγκεντρωτικός Πίνακας Φύλο - Ενδιαφέρον για τον Ν.4935/2022

Καταμέτρηση από Θα σας ενδιέφερε να μάθετε για τον νόμο και τα κίνητρα που αυτός παρέχει για εταιρικούς μετασχηματισμούς και συνεργασίες;			
	☐ Ναι	☐ Όχι (κενό)	Γενικό Άθροισμα
☐ Άνδρας	29	12	41
18 - 25		4	4
26 - 35	2	4	6
36 - 45	9	1	10
46 - 55	7	2	9
56 - 65	10	1	11
άνω των 65	1		1
☐ Γυναίκα	15	11	26
18 - 25	2	4	6
26 - 35	3	1	4
36 - 45	3	1	4
46 - 55	7	3	10
56 - 65		2	2
άνω των 65			
Γενικό Άθροισμα	44	23	67

5.4 Ανακεφαλαίωση

Κλείνοντας το 5^ο Κεφάλαιο, προκύπτει ότι το ερωτηματολόγιο είναι ένα ερευνητικό εργαλείο, το οποίο δίνει την δυνατότητα συλλογής ικανού αριθμού στοιχείων και πληροφοριών για το κάθε ζήτημα που μπορεί να προκύψει, όπως και στο θέμα που μελετά η παρούσα διπλωματική. Το ερωτηματολόγιο που δημιουργήθηκε για τις ανάγκες της διπλωματικής, στάλθηκε ηλεκτρονικά σε διάφορους παραλήπτες, από τους οποίους οι 83 το απάντησαν. Από τους παραλήπτες που απάντησαν, οι περισσότεροι ήταν άνδρες μέσης ηλικίας, με ανώτατο εκπαιδευτικό επίπεδο. Στις ερωτήσεις που αφορούσαν τον μετασχηματισμό της εταιρείας είτε μέσω συνεργασιών, είτε μέσω συγχωνεύσεων, είτε μέσω εξαγορών, όπου ήταν και το ζητούμενο να δούμε την αντίδραση των ερωτηθέντων, οι περισσότεροι απάντησαν ότι θα συνάπτανε συνεργασία με άλλη εταιρεία προκειμένου να μεγαλώσει η εταιρεία τους, όπως και ότι θα εξαγόραζαν μια εταιρεία προκειμένου να το πετύχουν. Ωστόσο δεν θα συγχωνεύονταν με άλλη εταιρεία ή δεν θα πουλούσαν την δική τους εταιρεία (ολόκληρη ή μέρος αυτής), προκειμένου να αναπτυχθεί. Αναλυτικότερα:

- Εξήντα τέσσερις (64) ερωτηθέντες απάντησαν ότι θα πραγματοποιούσαν κάποια συνεργασία,

- Πενήντα τέσσερις (54) ερωτηθέντες απάντησαν Όχι στην συγχώνευση με άλλη εταιρείας,
- Πενήντα πέντε (55) ερωτηθέντες απάντησαν Όχι στην πώληση ολόκληρης ή μέρους της εταιρείας τους,
- Πενήντα τρεις (53) ερωτηθέντες απάντησαν Ναι στην εξαγορά ολόκληρης ή μέρος μια άλλης εταιρείας,
- Είκοσι (20) ερωτηθέντες απάντησαν Ναι στον εταιρικό μετασχηματισμό, είτε αυτός είναι μέσω συνεργασίας, είτε μέσω συγχώνευσης, εξαγοράς ή πώλησης και
- Δώδεκα (12) ερωτηθέντες απάντησαν Όχι στον εταιρικό μετασχηματισμό, είτε αυτός είναι μέσω συνεργασίας, είτε μέσω συγχώνευσης, εξαγοράς ή πώλησης.

Επομένως καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι οι Έλληνες επιχειρηματίες, θα επιδίωκαν κάποια συνεργασία με άλλη εταιρεία ή εξαγορά αυτής, ώστε να αναπτύξουν την δική τους, αλλά δεν θα συγχωνεύονταν με άλλες εταιρείες, ούτε θα πουλούσαν την δική τους εταιρεία. Επίσης παρατηρείται ότι ανάλογα την ηλικία, το μορφωτικό και την θέση που κατέχει ο κάθε ερωτηθέντας εντός της εταιρείας, μπορεί να επηρεάσει τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβάνεται τον εταιρικό μετασχηματισμό. Για παράδειγμα η ηλικιακή κατηγορία 18 - 25 είναι αυτή που κατά πλειοψηφία δεν θέλει ούτε να συγχωνεύσει, ούτε να πουλήσει, ούτε να εξαγοράσει μια εταιρεία, ενώ είναι ουδέτερη με το να συνάψει κάποια συνεργασία. Τέλος από τους εξήντα επτά (67) ερωτηθέντες, οι οποίοι δεν γνώρισαν για τον Ν. 4935/2022, οι σαράντα τέσσερις (44) ενδιαφέρονται να μάθουν για αυτόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Συμπεράσματα

Η Ελλάδα είναι μία χώρα που έχει ως χαρακτηριστικό την ύπαρξη πολλών πολύ μικρών, μικρών και μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Γενικά το μέγεθος των επιχειρήσεων εξαρτιέται από τον αριθμό των απασχολούμενων σε αυτήν, τον κύκλο εργασιών της και τον ισολογισμό της. Επίσης μια επιχείρηση διαφοροποιείται ανάλογα την νομική μορφή που αυτή έχει και χωρίζεται στις εξής κατηγορίες:

- Ατομική Επιχείρηση,
- Ομόρρυθμη Εταιρεία,
- Ετερόρρυθμη Εταιρεία,
- Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης,
- Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία,
- Ανώνυμη Εταιρεία και
- Κοινωνική Συνεταιριστική Εταιρεία

Σύμφωνα με την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ) για το έτος 2020, υπήρχαν καταγεγραμμένες 1.393.614 νομικές μονάδες, οι οποίες απασχολούν συνολικά 4.288.041 υπαλλήλους και είχαν 280.436.761€ ετήσιο κύκλο εργασιών, με την πλειοψηφία των εταιρειών να κατατάσσονται στις ατομικές επιχειρήσεις, οι οποίες ανήκουν κατά κύριο λόγο στον κλάδο της γεωργίας, δασοκομίας και αλιείας και έπειτα ακολουθούν οι κλάδοι του χονδρικού και λιανικού εμπορίου, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών και της επαγγελματικής, επιστημονικής και τεχνικής δραστηριότητας.

Στην εποχή της παγκοσμιοποίησης των αγορών και του συνεχώς αυξανόμενου ανταγωνισμού, οι επιχειρήσεις οδηγούνται αναπόφευκτα σε επενδυτικές κινήσεις, οι οποίες βασίζονται κυρίως σε επιχειρηματικές συμπράξεις. Ωστόσο οι οριζόντιες μετατροπές, οι συγχωνεύσεις και οι εξαγορές είναι δυνατόν να βλάψουν τον υγιή ανταγωνισμό στην σχετική αγορά και η νέα εταιρεία να αποκτήσει δεσπόζουσα θέση μέσα σε αυτήν, με αποτέλεσμα να αυξήσει την δύναμή της στην αγορά και να μπορεί να επηρεάζει τις τιμές στα προϊόντα / υπηρεσίες. Ο αρνητικός αντίκτυπος των μετατροπών , συγχωνεύσεων και εξαγορών, προσπαθεί να μειωθεί μέσω ελέγχων των αρχών ανταγωνισμού των κρατών και φυσικά της Ελληνικής Επιτροπής

Ανταγωνισμού. Έκτος από τις αρχές ανταγωνισμού, έχουν θεσπισθεί, επίσης, και αντιμονοπωλιακοί νόμοι για τον περιορισμό των αυθαιρεσιών στην αγορά, αλλά έχουν θεσπισθεί και νόμοι που προωθούν τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις να αναπτυχθούν σε μεγάλες οικονομικές μονάδες, όπως είναι ο νόμος Ν. 4935/2022, ο οποίος είναι ο νεότερος νόμος που θεσπίζει φορολογικά ευεργετήματα με σκοπό την επέκταση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων σε μεγαλύτερες.

Με βάση τον προαναφερθέντα νόμο, πραγματοποιήθηκε μια έρευνα με την βοήθεια ερωτηματολογίων, για το αν οι Έλληνες επιχειρηματίες είναι πρόθυμοι να τον χρησιμοποιήσουν για να αναπτύξουν τις επιχειρήσεις τους. Το πλήθος των ερωτηθέντων ήταν 83, από τους οποίους οι περισσότεροι ήταν άνδρες μέσης ηλικίας, με ανώτατο εκπαιδευτικό επίπεδο.

Η μελέτη των ερωτηματολογίων φανέρωσε ότι οι περισσότεροι δραστηριοποιούνται είτε στον κλάδο του χονδρικού και λιανικού εμπορίου, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών, είτε στον κλάδο των επαγγελματικών, επιστημονικών και τεχνικών δραστηριοτήτων, με επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην ελληνική αγορά πάνω από επτά (7) χρόνια και έχουν μέσο κύκλο εργασιών τις 200.000€.

Επίσης η έρευνα έδειξε ότι οι ερωτηθέντες θα συνάπτανε συνεργασία με άλλη εταιρεία προκειμένου να μεγαλώσει η εταιρεία τους, όπως και ότι θα εξαγόραζαν μια εταιρεία προκειμένου να το πετύχουν. Ωστόσο δεν θα συγχωνεύονταν με άλλη εταιρεία ή δεν θα πουλούσαν την δική τους εταιρεία (ολόκληρη ή μέρος αυτής), προκειμένου να αναπτυχθεί.

Τέλος από τους 83 ερωτηθέντες, υπήρξαν 6, οι οποίοι δραστηριοποιούνται στον κατασκευαστικό τομέα, στον οποίο δεν έχει εφαρμογή ο Ν. 4935/2022, οπότε ενώ υπάρχει ενδιαφέρον να κάνουν κάποιο εταιρικό μετασχηματισμό, αυτός δεν θα τους προσφέρει κάποια φοροαπαλλαγή, όπως θα έκανε σε εταιρείες άλλου κλάδου δράσης, ενώ υπήρχαν και 23 ερωτηθέντες, οι οποίοι δεν ενδιαφέρονταν να γνωρίσουν περισσότερα για τον εν λόγω νόμο και οι περισσότεροι ανήκουν στην κατηγορία, όπου δεν θα έκαναν κάποιον εταιρικό μετασχηματισμό προκειμένου να αναπτύξουν την επιχείρησή τους.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΕΙΣ ΜΙΚΡΟΜΕΣΕΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Διπλωματική Εργασία υποβληθείσα στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πειραιώς ως μέρος των απαιτήσεων για την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης στην Οικονομική και Επιχειρησιακή Στρατηγική

* Υποδεικνύει απαιτούμενη ερώτηση

Φύλο

- Άνδρας
- Γυναίκα

Ηλικία

- 18 - 25
- 26 - 35
- 36 - 45
- 46 - 55
- 56 - 65
- άνω των 65

Μορφωτικό επίπεδο

- Γυμνάσιο / Λύκειο
- Τεχνική σχολή / ΕΠΑΛ
- ΑΕΙ / ΤΕΙ / ΙΕΚ
- Μεταπτυχιακό επίπεδο
- Άλλο

Νομική μορφή εταιρείας *

- Ατομική επιχείρηση / Ελεύθερος επαγγελματίας
- Ομόρρυθμη Εταιρεία (Ο.Ε.)
- Ετερόρρυθμη Εταιρεία (Ε.Ε.)
- Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.)
- Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία (Ι.Κ.Ε.)
- Ανώνυμη Εταιρεία (Α.Ε.)
- Κοινωνική Συνεταιριστική Εταιρεία (ΚΟΙΝΣΕΠ)

Θέση εντός της εταιρείας *

- Ιδιοκτήτης
- Μέτοχος
- Διευθύνων Σύμβουλος (CEO)

Κλάδος δραστηριότητας της εταιρείας *

- Γεωργία, Δασοκομία, Αλιεία
- Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, Επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών
- Επαγγελματικές, Επιστημονικές και Τεχνικές δραστηριότητες
- Δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης
- Κατασκευές
- Λοιποί κλάδοι

Χρόνια λειτουργίας της εταιρείας *

- 0 - 3 χρόνια
- 4 - 6 χρόνια
- 7 - 9 χρόνια
- 10 χρόνια και άνω

Κύκλος εργασιών της εταιρείας *

- έως 100.000€
- από 100.001€ έως 200.000€
- από 200.001€ έως 300.000€
- από 300.001€ έως 400.000€
- από 400.001€ έως 500.000€
- άνω των 500.000€

Άτομα που απασχολούνται στην εταιρεία *

- έως 10 άτομα
- από 11 έως 50 άτομα
- από 51 έως 250 άτομα
- άνω των 250 ατόμων

Έχετε κάνει κάποια αλλαγή στην νομική μορφή της εταιρείας; *

- Ναι
- Όχι

Εφόσον απαντήσατε **ΝΑΙ**, τότε παρακαλώ απαντήστε στις ακόλουθες ερωτήσεις

Τι αλλαγή κάνατε στην νομική μορφή της εταιρείας; *

Η απάντησή σας _____

Πόσα χρόνια έχουν περάσει από την αλλαγή; *

- 0 - 2 χρόνια
- 3 - 4 χρόνια
- 5 - 6 χρόνια
- 7 - 8 χρόνια
- 9 - 10 χρόνια
- άνω των 10 χρόνων

Πως κρίνετε την εμπειρία σας από την διαδικασία της αλλαγής νομικής μορφής της εταιρείας; *

- Θετική
- Αρνητική
- Ουδέτερη

Αν σας παρουσιαζόταν κάποια ευκαιρία, θα αλλάζετε ξανά νομική μορφή στην εταιρεία; *

Ναι

Όχι

Θα κάνετε κάποια συνεργασία προκειμένου να μεγαλώσει η εταιρεία σας με άλλη εταιρεία; *

Ναι

Όχι

Θα συγχωνεύατε την εταιρεία σας με άλλη προκειμένου να μεγαλώσει; *

Ναι

Όχι

Θα πουλούσατε μερίδιο ή όλη την εταιρεία, αν εξασφαλίζατε προνόμια από την εταιρεία – αγοραστή; *

Ναι

Όχι

Θα εξαγοράζετε ένα μέρος ή ολόκληρη εταιρεία, προκειμένου να αναπτύξετε την δική σας; *

- Ναι
 Όχι

Γνωρίζετε τον Ν.4935/2022 και τα κίνητρα που παρέχει για την ανάπτυξη των εταιρειών μέσω εταιρικών μετασχηματισμών και συνεργασιών; *

- Ναι
 Όχι

Εφόσον απαντήσατε **ΟΧΙ**, τότε παρακαλώ απαντήστε στην ακόλουθη ερώτηση

Θα σας ενδιέφερε να μάθετε για τον νόμο και τα κίνητρα που αυτός παρέχει για εταιρικούς μετασχηματισμούς και συνεργασίες; *

- Ναι
 Όχι

Ν.4935/2022 - Κίνητρα ανάπτυξης επιχειρήσεων, μέσω συνεργασιών και εταιρικών μετασχηματισμών

Ενημερωθείτε για τον προαναφερθέντα νόμο μέσω του ακόλουθου συνδέσμου:

<https://www.capital.gr/me-apopsi/3656670/oi-eukairies-ton-neon-forologikon-kinitron-tou-n-4935-2022/>

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική

1. Δημήτριος Κυριαζής (2016), «Συγχωνεύσεις και Εξαγορές», Β' ΕΚΔΟΣΗ, Εκδόσεις Διπλογραφία
2. Νικόλαος Σταύρου (2014), «Προσεγγίσεις στο θέμα των Συγχωνεύσεων και των Εξαγορών», Πανεπιστήμιο Πειραιώς
3. Μαρίνα – Δήμητρα Γεωργιά (2017), «Συγχωνεύσεις και Εξαγορές: Περίπτωση οργανισμού», Πανεπιστήμιο Πειραιώς
4. Βασιλείου Σοφία (2013), «Συγχωνεύσεις – Μετατροπές», Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Μεσολογίου
5. Κουβελιώτη Γεωργία (2018), «Συγχωνεύσεις και Εξαγορές Εταιρειών», Τ.Ε.Ι. Πελοποννήσου
6. Πρασκίδης Δήμος (2014), «Κίνητρα και Αποτελέσματα των Εξαγορών και Συγχωνεύσεων – Περίπτωση των Aegean Airlines και Olympic Air», Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
7. Χατζηκώτσιου Κ. (2006), «Μετατροπή, συγχώνευση και διάσπαση επιχειρήσεων: Χρηματοοικονομική, φορολογική, λογιστική διεύρυνση στο πλαίσιο της ελληνικής πραγματικότητας»
8. Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2004), «Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 139/2004 του Συμβουλίου της 20^{ης} Ιανουαρίου 2004 για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων («Κοινοτικός κανονισμός συγκεντρώσεων»)
9. Κολούτσος Επαμεινώντας – Κόκκαλης Γεώργιος (2022), «Αξιολόγηση της αναγκαιότητας έργων ανάπλασης σε μια αστική παράκτια περιοχή εφαρμόζοντας έρευνα ερωτηματολογίου», Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής

Ξένα

10. Sudi Sudarsanam (2007), «Creating Value from Mergers and Acquisitions: The Challenges», Learning Services Team Cranfield School of Management Cranfield University

Διαδικτυακοί Τόποι

11. Ματσιώρη Άννα, «Σημειώσεις ΑΟΔΕ»

http://ppl.ppplpamak.eu/lykpuom/teacher/matsiori/aode_theory.pdf

12. Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων, «Ορισμός Μικρομεσαίων επιχειρήσεων»

https://www.espa.gr/el/Documents/MikromesaiaEpix_Orismos.pdf

13. Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Ο νέος ορισμός των ΜΜΕ – Οδηγός χρήστη και υπόδειγμα δήλωσης»

https://ependitika.gr/wp-content/uploads/2017/12/sme_user_guide_el.pdf

14. Π – Consulting, «Οι 7 μορφές επιχειρήσεων»

<https://www.p-consulting.gr/oi-7-μορφές-επιχειρήσεων>

15. Krs, «9 είδη εταιρειών στην Ελλάδα (μορφές & πλεονεκτήματα)»

<https://krs.gr/2022/06/27/9-είδη-εταιρειών-στην-ελλάδα-μορφές-πλ/>

16. Ευρετήριο, «Ορισμός συγχώνευσης»

<https://euretirio.com/merger/>

17. Ευρετήριο, «Ορισμός εξαγοράς» ,

<https://euretirio.com/exagora/>

18. PWC, «Στοιχεία περί συγχωνεύσεων και εξαγορών στην Ελλάδα»

[https://www.pwc.com/gr/en/Deals%20in%20Greece%202021%20Final%20\(1\).pdf](https://www.pwc.com/gr/en/Deals%20in%20Greece%202021%20Final%20(1).pdf)

19. Ν. 2190/1920

<https://www.taxheaven.gr/law/2190/1920>

20. N. 3190/1955

<https://www.taxheaven.gr/law/3190/1955>

21. N. 1297/1972

<https://www.taxheaven.gr/law/1297/1972>

22. N. 2166/1993

<https://www.taxheaven.gr/law/2166/1993>

23. N. 3746/2009

<https://www.e-nomothesia.gr/kat-aytokinita/n-3746-2009.html>

24. N. 3959/2011

<https://www.taxheaven.gr/law/3959/2011>

25. N. 4548/2018

<https://www.taxheaven.gr/law/4548/2018>

26. N. 4601/2019

<https://www.taxheaven.gr/law/4601/2019>

27. N. 4935/2022

<https://www.taxheaven.gr/law/4935/2022>

28. N. 4886/2022

<https://www.taxheaven.gr/law/4886/2022>

29. Capital, «Οι ευκαιρίες των νέων φορολογικών κινήτρων του Ν. 4935/2022

<https://www.capital.gr/me-apopsi/3656670/oi-eukairies-ton-neon-forologikon-kinitron-tou-n-4935-2022/>